

นโยบาย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑

Policy Fiscal Year 2018

Office of the Basic Education Commission

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

นโยบาย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

นโยบาย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑

ผู้จัดพิมพ์

กลุ่มวิจัยและพัฒนานโยบาย

สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ

พิมพ์ครั้งที่ ๑

พ.ศ. ๒๕๖๐

จำนวนที่พิมพ์

๔๐,๐๐๐ เล่ม

พิมพ์ที่

โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งมั่นพัฒนาการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ด้วยการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมบูรณาการ การจัดการศึกษาบนพื้นฐานของความรับผิดชอบต่อที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เห็นชอบกำหนดนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙) และจุดเน้นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

นโยบาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑

วิสัยทัศน์

๓

พันธกิจ

๔

เป้าหมาย

๔

ยุทธศาสตร์

๕

นโยบาย

๗

นโยบายที่ ๑ ด้านการจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคง

๘

นโยบายที่ ๒ ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และส่งเสริมการจัดการศึกษา
เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน

๑๓

นโยบายที่ ๓ ด้านการส่งเสริม พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา

๑๗

นโยบายที่ ๔ ด้านโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียม
การเข้าถึงบริการทางการศึกษา

๑๘

นโยบายที่ ๕ ด้านการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิต
ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๒๐

นโยบายที่ ๖ ด้านการพัฒนาระบบบริหารจัดการและส่งเสริม
ให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

๒๑

ความเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี

ยุทธศาสตร์กระทรวงศึกษาธิการ นโยบายและเป้าหมาย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๒๗

นโยบายที่ ๑ ด้านการจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคง

๓๑

นโยบายที่ ๒ ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และส่งเสริมการจัดการศึกษา
เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน

๓๓

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า	
นโยบายที่ ๓	ด้านการส่งเสริม พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา	๓๘
นโยบายที่ ๔	ด้านโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียม การเข้าถึงบริการทางการศึกษา	๔๐
นโยบายที่ ๕	ด้านการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิต ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	๔๒
นโยบายที่ ๖	ด้านการพัฒนาระบบบริหารจัดการและส่งเสริม ให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา	๔๓
ผลผลิต		๔๗
ภาคผนวก		๔๙
ภาคผนวก ก	ศาสตร์พระราชา	๕๑
ภาคผนวก ข	ยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙) วิสัยทัศน์ประเทศไทย ปี ๒๕๕๘ - ๒๕๖๓ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”	๖๕
ภาคผนวก ค	นโยบายของรัฐบาลด้านการศึกษา นโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ	๗๑
ภาคผนวก ง	ไทยแลนด์ ๔.๐ ทักษะแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑	๘๓
ภาคผนวก จ	การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพ (SWOT) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	๙๑
ภาคผนวก ฉ	คณะทำงาน	๙๙

นโยบาย
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑

นโยบาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีภารกิจหลักในการจัดและส่งเสริม การศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดนโยบายเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไปใน ทิศทางที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙ และยุทธศาสตร์กระทรวงศึกษาธิการ โดยความเห็นชอบ ของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย นโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และยุทธศาสตร์ ดังนี้

นโยบายที่ ๑ ด้านการจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคง

นโยบายที่ ๒ ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และส่งเสริมการจัดการศึกษา เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน

นโยบายที่ ๓ ด้านการส่งเสริม พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา

นโยบายที่ ๔ ด้านโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียม การเข้าถึง บริการทางการศึกษา

นโยบายที่ ๕ ด้านการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตร กับสิ่งแวดล้อม

นโยบายที่ ๖ ด้านการพัฒนาระบบบริหารจัดการและส่งเสริมให้ทุกภาคส่วน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

วิสัยทัศน์

การศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศไทย มีคุณภาพและมาตรฐานระดับสากล^๑ บนพื้นฐานของความเป็นไทย

พันธกิจ

๑. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง และมีคุณภาพ
๒. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์^๒ ตามหลักสูตรและค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ
๓. พัฒนาระบบบริหารจัดการที่เน้นการมีส่วนร่วม การบูรณาการการจัดการศึกษา และเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อคุณภาพการศึกษา

^๑ มาตรฐานระดับสากล รวมถึง ผู้เรียนมีศักยภาพเป็นพลโลก การจัดการเรียนการสอนเทียบเคียงมาตรฐานสากล และการบริหารจัดการด้วยระบบ คุณภาพ

^๒ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เป็นลักษณะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน เพื่อสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ประกอบด้วย คุณลักษณะ ๘ ประการ ได้แก่ ๑) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ๒) ซื่อสัตย์สุจริต ๓) มีวินัย ๔) ใฝ่เรียนรู้ ๕) อยู่อย่างพอเพียง ๖) มุ่งมั่นในการทำงาน ๗) รักความเป็นไทย ๘) มีจิตสาธารณะ

เป้าหมาย

๑. ผู้เรียนระดับก่อนประถมศึกษา และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคน มีพัฒนาการเหมาะสมตามวัย มีคุณภาพและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑
๒. ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับโอกาสในการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง มีคุณภาพ และเสมอภาค
๓. ครูและบุคลากรทางการศึกษามีสมรรถนะตรงตามสายงาน และมีวัฒนธรรมการทำงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์
๔. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ และสถานศึกษา มีประสิทธิภาพ และเป็นกลไกขับเคลื่อนการศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สู่คุณภาพระดับมาตรฐานสากล

๕. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเน้นการทำงานแบบบูรณาการ มีเครือข่ายการบริหารจัดการ บริหารแบบมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา กระจายอำนาจ และความรับผิดชอบสู่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา

๖. พื้นที่พิเศษได้รับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาที่เหมาะสมตามบริบทของพื้นที่

๗. หน่วยงานทุกระดับพัฒนาสื่อ เทคโนโลยี และระบบข้อมูลสารสนเทศ เพื่อการบริหารจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

๘. หน่วยงานทุกระดับ มีงานวิจัยที่สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา

ยุทธศาสตร์

๑. จัดการศึกษาเพื่อความมั่นคง
๒. พัฒนาคุณภาพผู้เรียนและส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน
๓. ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา
๔. ขยายโอกาสการเข้าถึงบริการทางการศึกษาและการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ
๕. จัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
๖. พัฒนาระบบบริหารจัดการและส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

นโยบาย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีนโยบายในการดำเนินงาน ๖ ด้าน ดังนี้

นโยบายที่ ๑ ด้านการจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคง

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคง

๑. เสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลัก และการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๑.๑ น้อมนำแนวพระราชดำริ สืบสานพระราชปณิธานและพระบรมราโชบาย ด้านการศึกษา หรือ “ศาสตร์พระราชา” มาใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้อย่างยั่งยืน

๑.๒ ปูปลูกฝังและเสริมสร้างวิถีประชาธิปไตย ความสามัคคี สมานฉันท์ สันติวิธี ต่อต้านการทุจริตคอร์ปชั่น และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๑.๓ เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ผ่านหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ประวัติศาสตร์และความเป็นพลเมือง

๒. ปลูกฝังผู้เรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์

๒.๑ ส่งเสริมสนับสนุน
การจัดกิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียน
ที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร
และค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ

๒.๒ เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ เช่น อาชญากรรม และความรุนแรงในรูปแบบต่าง ๆ สิ่งเสพติด ภัยพิบัติจากธรรมชาติ ภัยจากโรคอุบัติใหม่ ภัยจากไซเบอร์

๓. พัฒนาการจัดการศึกษาโรงเรียนในเขตพื้นที่พิเศษให้เหมาะสมตามบริบทของพื้นที่

- ๓.๑ เขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้
- ๓.๒ เขตระเบียบงเศรษฐกิจ
- ๓.๓ เขตสามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน
- ๓.๔ เขตพื้นที่ชายแดน
- ๓.๕ เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

นโยบายที่ ๒ ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ พัฒนาคุณภาพผู้เรียน และส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน

๑. เสริมสร้างความเข้มแข็งในการพัฒนาผู้เรียนอย่างมีคุณภาพด้วยการปรับหลักสูตร การวัดและประเมินผลที่เหมาะสม

๑.๑ ปรับปรุงหลักสูตรในระดับปฐมวัยและหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติให้เกิดประสิทธิภาพ และจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตร ตามความจำเป็นและความต้องการของผู้เรียน ชุมชน ท้องถิ่น และสังคม

๑.๒ ส่งเสริมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความมั่นใจในการสื่อสารภาษาอังกฤษ ภาษาประเทศคู่ค้า และภาษาอาเซียนอย่างน้อย ๑ ภาษา

๑.๓ พัฒนาระบบการวัดและประเมินผลทุกระดับให้มีคุณภาพและมาตรฐานนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเต็มตามศักยภาพ

๒. พัฒนาคุณภาพกระบวนการเรียนรู้

๒.๑ พัฒนาผู้เรียนระดับก่อนประถมศึกษา ให้มีพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา ให้มีความพร้อมเข้าสู่การเรียนในระดับที่สูงขึ้น

๒.๒ ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนสามารถอ่านออกเขียนได้ตามช่วงวัย

๒.๓ ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่าน

๒.๔ ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านกิจกรรมการปฏิบัติจริง (Active Learning) เน้นทักษะกระบวนการ ให้เกิดทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดแก้ปัญหา และคิดสร้างสรรค์ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทั้งในและนอกห้องเรียน

๒.๕ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑

๒.๖ ปลุกฝังทักษะกระบวนการวิทยาศาสตร์และจิตวิทยาศาสตร์

๒.๗ สนับสนุนการผลิต จัดหาและใช้สื่อการเรียนการสอน เทคโนโลยี นวัตกรรม และสิ่งอำนวยความสะดวกที่หลากหลายรวมทั้งการพัฒนาห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ได้ทั้งในห้องเรียน และนอกห้องเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ

๒.๘ ส่งเสริมการจัดหลักสูตรทักษะอาชีพ ควบคู่ไปกับวิชาสามัญ เช่น ทวิศึกษา (Dual Education) หลักสูตรระยะสั้น

๒.๙ ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ (ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีความสามารถพิเศษ) ให้เต็มตามศักยภาพด้วยรูปแบบที่เหมาะสม

๒.๑๐ ส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพอย่างเข้มแข็งต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม

๓. สร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน

๓.๑ ยกกระตบผลการประเมินระดับนานาชาติตามโครงการ PISA (Programme for International Student Assessment)

๓.๒ ส่งเสริมการพัฒนาศัทยภาพผู้เรียนสู่ความเป็นเลิศในด้านต่าง ๆ

๓.๓ ส่งเสริมการเรียนรู้เชิงบูรณาการแบบสหวิทยาการ เช่น สะเต็มศัทย (Science Technology Engineering and Mathematics Education : STEM Education) เพื่อพัฒนากระบวนการคิด และการสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม สอดคล้องกับประเทศไทย ๔.๐

๔. ส่งเสริมสนับสนุนการทำวิจัยและนำผลการวิจัยไปใช้พัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา

๔.๑ ส่งเสริมการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการบริหารจัดการศึกษา

๔.๒ ส่งเสริมการทำวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล โดยเน้นให้มีการวิจัยในชั้นเรียน

นโยบายที่ ๓ ด้านการส่งเสริม พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา

๑. พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้สามารถจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น

๑.๑ TEPE Online (Teachers and Educational Personnels Enhancement Based on Mission and Functional Areas as Majors)

๑.๒ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC)

๑.๓ การเรียนรู้ผ่านกิจกรรมการปฏิบัติจริง (Active Learning)

๑.๔ การพัฒนาครูทั้งระบบที่เชื่อมโยงกับการเลื่อนวิทยฐานะ

๒. พัฒนาระบบการบริหารงานบุคคลให้มีประสิทธิภาพ โดยเชื่อมโยงกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๒.๑ การกำหนดแผนอัตรากำลัง การสรรหา การบรรจุแต่งตั้ง การประเมิน และการพัฒนา

๒.๒ การสร้างแรงจูงใจให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีขวัญและกำลังใจในการทำงาน

นโยบายที่ ๔ ด้านโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียม การเข้าถึง บริการทางการศึกษา

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ ขยายโอกาสการเข้าถึงบริการทางการศึกษาและการเรียนรู้ อย่างมีคุณภาพ

๑. เพิ่มโอกาสการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ

๑.๑ ส่งเสริมประชากรวัยเรียนทุกคนให้ได้รับโอกาสในการเข้ารับบริการ
ทางการศึกษาอย่างทั่วถึง มีคุณภาพและเสมอภาค

๑.๒ สร้างความเข้มแข็งของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ระบบส่งเสริม
ความประพฤตินักเรียน ระบบคุ้มครองนักเรียน และการสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคม

๒. ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

๒.๑ ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการจัดการศึกษาที่เหมาะสม สำหรับ เด็กด้อยโอกาสที่ไม่อยู่ในทะเบียนราษฎร เช่น เด็กไร้สัญชาติ เด็กพลัดถิ่น เด็กต่างด้าว เด็กไทยที่ไม่มีเลขประจำตัวประชาชน เป็นต้น

๒.๒ ส่งเสริมสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีในการจัดการศึกษาให้ครอบคลุม ทุกพื้นที่อย่างทั่วถึงเช่น การพัฒนาคุณภาพการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Distance learning information technology : DLIT), การพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้วยเทคโนโลยีการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (Distance Learning Television : DLTV)

นโยบายที่ ๕ ด้านการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ จัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๑. จัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิต

๑.๑ ส่งเสริม สนับสนุนการสร้างจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม มีคุณธรรม จริยธรรม และน้อมนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในการดำเนินชีวิต

๑.๒ ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๑.๓ สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับภาคส่วนต่าง ๆ ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

นโยบายที่ ๖ ด้านการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการและส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

ยุทธศาสตร์ที่ ๖ พัฒนาการระบบบริหารจัดการและส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

๑. พัฒนาการระบบบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ

๑.๑ พัฒนาการระบบการวางแผน การนำแผนไปสู่การปฏิบัติ การกำกับติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล เพื่อการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ โดยยึดหลักธรรมาภิบาล

๑.๒ พัฒนาการระบบงบประมาณและการสนับสนุนค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๑.๓ พัฒนาการระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการศึกษาที่มีมาตรฐานเชื่อมโยงและเข้าถึงได้

๑.๔ สร้างความเข้มแข็ง และยกระดับคุณภาพสถานศึกษาตามบริบทของพื้นที่ เช่น โรงเรียนที่ประสบปัญหาวิกฤตทางการศึกษา (ICU) โรงเรียนประชารัฐ (ดีใกล้บ้าน) โรงเรียนคุณธรรม โรงเรียนห้องเรียนกีฬา โรงเรียนมาตรฐานสากล

๑.๕ ส่งเสริมระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้เข้มแข็ง

๑.๖ ยกย่องเชิดชูเกียรติสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สถานศึกษา และองค์กรคณะบุคคล ที่มีผลงานเชิงประจักษ์

๒. สร้างความเข้มแข็งในการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม

๒.๑ ส่งเสริมการบริหารจัดการเขตพื้นที่การศึกษาโดยใช้พื้นที่เป็นฐาน (Area-base Management) รูปแบบการบริหารแบบกระจายอำนาจ “CLUSTERS” เป็นต้น

๒.๒ เขตพื้นที่การศึกษาจัดทำแผนบูรณาการจัดการศึกษาร่วมกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดและสำนักงานศึกษาธิการภาค

๒.๓ สร้างความเข้มแข็งในการยกระดับคุณภาพการศึกษารูปแบบเครือข่าย เช่น เครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนากลุ่มสาระการเรียนรู้ สหวิทยาเขต กลุ่มโรงเรียน

๒.๔ ส่งเสริมและพัฒนาโรงเรียนด้วยพลังประชารัฐอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

๓. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

๓.๑ ส่งเสริม สนับสนุนผู้ปกครอง ชุมชน สังคม และสาธารณชน ให้มีความรู้ความเข้าใจ สร้างความตระหนักในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน การกำกับดูแล ตลอดจนการมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

๓.๒ ประสานสถาบันหรือหน่วยงานทางการศึกษาให้คัดเลือกผู้เรียนเข้าศึกษาต่อด้วยวิธีการที่หลากหลาย

ความเชื่อมโยง

ระหว่างยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี

ยุทธศาสตร์กระทรวงศึกษาธิการ

นโยบายและเป้าหมาย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ความเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี ยุทธศาสตร์กระทรวงศึกษาธิการ

ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี
(พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙)

ยุทธศาสตร์กระทรวงศึกษาธิการ

๑. ความมั่นคง

๑. ด้านความมั่นคง

๒. การสร้างความสามารถ
ในการแข่งขัน

๒. ด้านการผลิตพัฒนากำลังคน และ
สร้างความสามารถในการแข่งขัน

๓. การพัฒนาและเสริมสร้าง
ศักยภาพคน

๓. ด้านการพัฒนาและเสริมสร้าง
ศักยภาพคน

๔. ด้านการสร้างโอกาส
และความเสมอภาค
และความเท่าเทียมกันทางสังคม

๔. ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาค
และการลดความเหลื่อมล้ำ
ทางการศึกษา

๕. การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิต
ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๕. ด้านการเสริมสร้างคุณภาพชีวิต
ประชาชนที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๖. การปรับสมดุลและพัฒนาระบบ
การบริหารจัดการภาครัฐ

๖. ด้านการพัฒนาระบบและ
การบริหารจัดการ

นโยบายและเป้าหมายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

- ๑. ด้านการจัดการศึกษา เพื่อความมั่นคง
- ๒. ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และส่งเสริมการจัดการศึกษา เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน
- ๓. ด้านการส่งเสริม พัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษา
- ๔. ด้านโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียม การเข้าถึงบริการทางการศึกษา
- ๕. ด้านการจัดการศึกษา เพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิต ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- ๖. ด้านการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการและส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

เป้าหมายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

- ๑. ผู้เรียนระดับก่อนประถมศึกษาและระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคน มีพัฒนาการเต็มตามศักยภาพ มีคุณภาพและมีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑
- ๒. ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับโอกาสในการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง มีคุณภาพ และเสมอภาค
- ๓. ครู และบุคลากรทางการศึกษา มีสมรรถนะตรงตามสายงานและมีวัฒนธรรมการทำงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์
- ๔. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ และสถานศึกษามีระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ขับเคลื่อนการศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและยกระดับคุณภาพสถานศึกษาสู่มาตรฐานสากล
- ๕. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เน้นการทำงานแบบบูรณาการ มีเครือข่ายการบริหารจัดการ บริหารแบบมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา กระจายอำนาจและ ความรับผิดชอบสู่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา
- ๖. พื้นที่พิเศษได้รับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษา ที่เหมาะสมตามบริบทของพื้นที่
- ๗. หน่วยงานทุกระดับพัฒนาสื่อ เทคโนโลยี และระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ
- ๘. หน่วยงานทุกระดับ มีงานวิจัยที่สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา

นโยบายที่ ๑ ด้านการจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคง

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคง

กลยุทธ์	แนวทาง	ตัวชี้วัดความสำเร็จ
๑. เสริมสร้าง ความมั่นคง ของสถาบันหลัก และการปกครอง ในระบอบ ประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข	๑.๑ น้อมนำแนวพระราชดำริ สืบสานพระราชปณิธาน และพระบรมราโชบาย ด้านการศึกษา หรือ “ศาสตร์พระราชา” มาใช้ ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ อย่างยั่งยืน	๑. ร้อยละ ๑๐๐ ของสถานศึกษา มีการบูรณาการ “ศาสตร์พระราชา” มาใช้ ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ อย่างยั่งยืน
	๑.๒ ปลุกฝังและเสริมสร้างวิถี ประชาธิปไตย ความสามัคคี สมานฉันท์ สันติวิธี ต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน และยึดมั่นในการปกครอง ระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	๒. ร้อยละ ๑๐๐ ของสถานศึกษา ปลุกฝังและเสริมสร้างวิถี ประชาธิปไตย ความสามัคคี สมานฉันท์ สันติวิธี ต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน และยึดมั่นในการปกครอง ระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
	๑.๓ เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ ที่ถูกต้องเกี่ยวกับสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ผ่านหลักสูตรและกระบวนการ เรียนรู้ประวัติศาสตร์ และความเป็นพลเมือง	๓. ร้อยละ ๑๐๐ ของผู้เรียน มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง เกี่ยวกับสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เรียนรู้ประวัติศาสตร์ และความเป็นพลเมือง

นโยบายที่ ๑ ด้านการจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคง (ต่อ)

กลยุทธ์	แนวทาง	ตัวชี้วัดความสำเร็จ
๒. ปลูกฝังผู้เรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์	๒.๑ ส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียน ที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรและค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ	๔. ร้อยละ ๑๐๐ ของผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรและค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ
	๒.๒ เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ เช่น อาชญากรรม และความรุนแรงในรูปแบบต่างๆ สิ่งเสพติด ภัยพิบัติจากธรรมชาติ ภัยจากโรคอุบัติใหม่ ภัยจากไซเบอร์	๕. ร้อยละ ๑๐๐ ของผู้เรียนที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภัยคุกคามในรูปแบบใหม่
๓. พัฒนาการจัดการศึกษาโรงเรียนในเขตพื้นที่พิเศษให้เหมาะสมตามบริบทของพื้นที่	๓.๑ พัฒนาการจัดการศึกษาโรงเรียนในเขตพื้นที่พิเศษให้เหมาะสมตามบริบทของพื้นที่ เช่น เขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ เขตระเบียงเศรษฐกิจเขตสามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เขตพื้นที่ชายแดนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ	๖. ร้อยละ ๘๐ ของสถานศึกษาในเขตพื้นที่พิเศษแต่ละประเภทมีการพัฒนาการจัดการศึกษาตามบริบทของพื้นที่

นโยบายที่ ๒ ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และส่งเสริมการจัดการศึกษา เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ พัฒนาคุณภาพผู้เรียน และส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน

กลยุทธ์	แนวทาง	ตัวชี้วัดความสำเร็จ
๑. เสริมสร้างความเข้มแข็งในการพัฒนาผู้เรียนอย่างมีคุณภาพ ด้วยการปรับหลักสูตรการวัดและประเมินผลที่เหมาะสม	๑.๑ ปรับปรุงหลักสูตรในระดับปฐมวัย และหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน และนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ ให้เกิดประสิทธิภาพ และจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้อง กับหลักสูตร ตามความจำเป็น และความต้องการของผู้เรียน ชุมชน ท้องถิ่น และสังคม	๑. ร้อยละ ๑๐๐ ของสถานศึกษา นำหลักสูตรระดับปฐมวัย และหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐานไปสู่การปฏิบัติ ให้เกิดประสิทธิภาพ ๒. ร้อยละ ๑๐๐ ของสถานศึกษา จัดการเรียนรู้สอดคล้อง กับหลักสูตร ตามความจำเป็น และความต้องการของผู้เรียน ชุมชน ท้องถิ่น และสังคม
	๑.๒ ส่งเสริมการเรียนการสอน ให้ผู้เรียนมีความมั่นใจ ในการสื่อสารภาษาอังกฤษ ภาษาประเทศคู่ค้า และภาษาอาเซียน อย่างน้อย ๑ ภาษา	๓. ร้อยละ ๘๐ ของผู้เรียน ผ่านเกณฑ์การประเมินความ สามารถด้านการใช้ภาษาอังกฤษ ๔. ร้อยละ ๘๐ ของสถานศึกษา จัดการเรียนการสอน ภาษาอาเซียน อย่างน้อย ๑ ภาษา
	๑.๓ พัฒนาระบบการวัด และประเมินผลทุกระดับ ให้มีคุณภาพและมาตรฐาน นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพ ผู้เรียนเต็มตามศักยภาพ	๕. ร้อยละ ๑๐๐ ของสถานศึกษา มีระบบการวัดและประเมินผล ที่มีคุณภาพและมาตรฐาน

นโยบายที่ ๒ ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และส่งเสริมการจัดการศึกษา เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน (ต่อ)

กลยุทธ์	แนวทาง	ตัวชี้วัดความสำเร็จ
๒. พัฒนาคุณภาพ กระบวนการเรียนรู้	๒.๑ พัฒนาผู้เรียนระดับ ก่อนประถมศึกษา ให้มี พัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา ให้มีความพร้อม เข้าสู่การเรียนในระดับที่สูงขึ้น	๖. ร้อยละ ๑๐๐ ของผู้เรียนระดับ ก่อนประถมศึกษา มีพัฒนาการ ทางด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม สติปัญญา และพร้อม เข้าสู่การเรียนในระดับที่สูงขึ้น
	๒.๒ ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียน สามารถอ่านออกเขียนได้ ตามช่วงวัย	๗. ร้อยละ ๑๐๐ ของผู้เรียน มีทักษะ การอ่าน การเขียน ผ่านเกณฑ์ตามช่วงวัย <ul style="list-style-type: none"> - ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ อ่านออก เขียนได้ - ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒-๖ อ่านคล่อง เขียนคล่อง
	๒.๓ ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียน มีนิสัยรักการอ่าน	๘. ร้อยละ ๑๐๐ ของสถานศึกษา จัดกิจกรรมส่งเสริมรักการอ่าน
	๒.๔ ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ ที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ผ่านกิจกรรมการปฏิบัติจริง (Active Learning) เน้นทักษะกระบวนการ ให้เกิดทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดแก้ปัญหา และคิดสร้างสรรค์ ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทั้งในและนอกห้องเรียน	๙. ผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ มีผลการทดสอบคะแนน ความสามารถพื้นฐาน ระดับชาติ (NT) ด้านภาษา ด้านคำนวณ และด้านเหตุผล ตั้งแต่ร้อยละ ๕๐ ขึ้นไป มีจำนวนเพิ่มขึ้น จากปีการศึกษาที่ผ่านมา ๑๐. ผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ และ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ มีคะแนนสอบ O-NET

นโยบายที่ ๒ ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และส่งเสริมการจัดการศึกษา เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน (ต่อ)

กลยุทธ์	แนวทาง	ตัวชี้วัดความสำเร็จ
๒. พัฒนาคุณภาพ กระบวนการเรียนรู้		ตั้งแต่ร้อยละ ๕๐ ขึ้นไป ในแต่ละกลุ่มสาระ มีจำนวนเพิ่มขึ้น จากปีการศึกษาที่ผ่านมา ๑๑. ร้อยละ ๗๐ ของผู้เรียน มีทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดแก้ปัญหา และ คิดสร้างสรรค์จากการเรียนรู้ ผ่านกิจกรรมการปฏิบัติจริง (Active Learning)
	๒.๕ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะ การเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑	๑๒. ร้อยละ ๑๐๐ ของผู้เรียน มีสมรรถนะสำคัญตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สอดคล้องกับทักษะการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ ๒๑
	๒.๖ ปลุกฝังทักษะกระบวนการ วิทยาศาสตร์และจิตวิทยา ศาสตร์	๑๓. ร้อยละ ๑๐๐ ของสถานศึกษา ปลุกฝังทักษะกระบวนการ วิทยาศาสตร์และจิตวิทยา ศาสตร์ให้กับนักเรียน
	๒.๗ สนับสนุนการผลิต จัดหา และใช้สื่อการเรียนการสอน เทคโนโลยี นวัตกรรม และสิ่งอำนวยความสะดวก ที่หลากหลายรวมทั้ง การพัฒนาห้องสมุดและ แหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา ในการจัดการเรียนรู้ได้	๑๔. ร้อยละ ๑๐๐ ของสถานศึกษา ผลิต จัดหาและใช้สื่อ การเรียนการสอน เทคโนโลยี นวัตกรรมห้องสมุด และแหล่งเรียนรู้

นโยบายที่ ๒ ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และส่งเสริมการจัดการศึกษา
เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน (ต่อ)

กลยุทธ์	แนวทาง	ตัวชี้วัดความสำเร็จ
๒. พัฒนาคุณภาพ กระบวนการเรียนรู้	ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ อย่างเต็มศักยภาพ	
	๒.๘ ส่งเสริมการจัดหลักสูตร ทักษะอาชีพ ควบคู่ไปกับ วิชาสามัญ เช่น ทวิศึกษา (Dual Education) หลักสูตรระยะสั้น	๑๕. ร้อยละ ๑๐๐ ของสถานศึกษา มีหลักสูตรทักษะอาชีพ อย่างน้อย ๑ หลักสูตร
	๒.๙ ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนา ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็น พิเศษ (ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีความสามารถพิเศษ) ให้เต็มตามศักยภาพ ด้วยรูปแบบที่เหมาะสม	๑๖. ร้อยละ ๑๐๐ ของผู้เรียน ที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ (ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีความสามารถพิเศษ) ได้รับการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาเต็มตามศักยภาพ ด้วยรูปแบบที่เหมาะสม
๒.๑๐ ส่งเสริมสนับสนุนการจัด กิจกรรมแนะแนวเพื่อการ ศึกษาต่อและการประกอบ อาชีพอย่างเข้มแข็งต่อเนื่อง และเป็นรูปธรรม	๑๗. ร้อยละ ๑๐๐ ของสถานศึกษา จัดกิจกรรมแนะแนว เพื่อการศึกษาต่อและ การประกอบอาชีพ	
๓. สร้างขีดความ สามารถในการ แข่งขัน	๓.๑ ยกระดับผลการประเมิน ระดับนานาชาติตามโครงการ PISA (Programme for International Student Assessment)	๑๘. คะแนนเฉลี่ยผลการประเมิน ระดับนานาชาติตามโครงการ PISA (Programme for International Student Assessment) สูงขึ้น

นโยบายที่ ๒ ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และส่งเสริมการจัดการศึกษา เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน (ต่อ)

กลยุทธ์	แนวทาง	ตัวชี้วัดความสำเร็จ
๓. สร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน	๓.๒ ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนสู่ความเป็นเลิศในด้านต่าง ๆ	๑๙. ร้อยละ ๑๐๐ ของสถานศึกษา ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนสู่ความเป็นเลิศในด้านต่าง ๆ
	๓.๓ ส่งเสริมการเรียนรู้เชิงบูรณาการแบบสหวิทยาการ เช่น สะเต็มศึกษา (Science Technology Engineering and Mathematics Education: STEM Education) เพื่อพัฒนากระบวนการคิด และการสร้างสรรค์นวัตกรรม เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม สอดคล้องกับประเทศไทย ๔.๐	๒๐. ร้อยละ ๑๐๐ ของสถานศึกษา ที่จัดการเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษา (STEM Education) มีนวัตกรรมเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม สอดคล้องกับประเทศไทย ๔.๐
๔. ส่งเสริมสนับสนุนการทำวิจัย และนำผลการวิจัยไปใช้พัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา	๔.๑ ส่งเสริมการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการบริหารจัดการศึกษา	๒๑. ร้อยละ ๘๐ ของหน่วยงานทุกระดับมีผลงานวิจัย และนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา
	๔.๒ ส่งเสริมการทำวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล โดยเน้นให้มีการวิจัยในชั้นเรียน	๒๒. ร้อยละ ๑๐๐ ของครูและบุคลากรทางการศึกษามีวิจัยในชั้นเรียนและนำผลการวิจัยไปใช้พัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล

นโยบายที่ ๓ ด้านการส่งเสริม พัฒนาคูและบุคลากรทางการศึกษา

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาคูและบุคลากรทางการศึกษา

กลยุทธ์	แนวทาง	ตัวชี้วัดความสำเร็จ
๑. พัฒนาคูและบุคลากรทางการศึกษาให้สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพในรูปแบบที่หลากหลาย	๑.๑ พัฒนาคูและบุคลากรทางการศึกษาให้สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพทั้งระบบ เชื่อมโยงกับการเลื่อนวิทยะฐานะในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น TEPE Online (Teachers and Educational Personnels Enhancement Based on Mission and Functional Areas as Majors) ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) การเรียนรู้ผ่านกิจกรรมการปฏิบัติจริง (Active Learning)	๑. ร้อยละ ๘๐ ของครูและบุคลากรทางการศึกษาเข้ารับการพัฒนาผ่านสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ทันสมัย ๒. ร้อยละ ๘๐ ของครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพในรูปแบบที่หลากหลาย

นโยบายที่ ๓ ด้านการส่งเสริม พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา (ต่อ)

กลยุทธ์	แนวทาง	ตัวชี้วัดความสำเร็จ
<p>๒. พัฒนาระบบการบริหารงานบุคคลให้มีประสิทธิภาพ โดยเชื่อมโยงกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</p>	<p>๒.๑ พัฒนาระบบการบริหารงานบุคคลให้มีประสิทธิภาพ โดยเชื่อมโยงกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการกำหนดแผนอัตรากำลัง การสรรหา การบรรจุแต่งตั้ง การประเมิน และการพัฒนา การสร้างแรงจูงใจให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีขวัญและกำลังใจในการทำงาน</p>	<p>๓. ร้อยละ ๑๐๐ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีแผนอัตรากำลังในการสรรหาและบรรจุแต่งตั้งตรงความต้องการของสถานศึกษา</p> <p>๔. ร้อยละ ๑๐๐ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีระบบการประเมิน และการพัฒนาครูผู้ช่วย</p> <p>๕. ร้อยละ ๑๐๐ ของครูและบุคลากรทางการศึกษา มีความสุขในการปฏิบัติงาน</p>

นโยบายที่ ๔ ด้านโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียม การเข้าถึง บริการทางการศึกษา

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ ขยายโอกาสการเข้าถึงบริการทางการศึกษาและการเรียนรู้ อย่างมีคุณภาพ

กลยุทธ์	แนวทาง	ตัวชี้วัดความสำเร็จ
๑. เพิ่มโอกาส การเข้าถึงการศึกษา ที่มีคุณภาพ	๑.๑ ส่งเสริมประชากรวัยเรียน ทุกคนให้ได้รับโอกาส ในการเข้ารับบริการ ทางการศึกษาอย่างทั่วถึง มีคุณภาพและเสมอภาค	๑. ร้อยละ ๑๐๐ ของประชากร วัยเรียนภาคบังคับ ได้รับโอกาสในการเข้ารับบริการ ทางการศึกษาอย่างทั่วถึง มีคุณภาพและเสมอภาค ๒. ร้อยละ ๙๐ ของประชากร วัยเรียนได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้รับโอกาสในการเข้ารับบริการ ทางการศึกษาอย่างทั่วถึง มีคุณภาพและเสมอภาค
	๑.๒ สร้างความเข้มแข็งของระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียน ระบบส่งเสริมความประพฤติ นักเรียน ระบบคุ้มครอง นักเรียน และการสร้าง ภูมิคุ้มกันทางสังคม	๓. ร้อยละ ๑๐๐ ของผู้เรียนได้รับ การพัฒนาเต็มตามศักยภาพ ในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ๔. ร้อยละ ๑๐๐ ของผู้เรียนได้รับ การพัฒนาเต็มตามศักยภาพ ในระบบส่งเสริมความประพฤติ นักเรียน ๕. ร้อยละ ๑๐๐ ของผู้เรียนได้รับ การพัฒนาเต็มตามศักยภาพ ในระบบคุ้มครองนักเรียน ๖. ร้อยละ ๑๐๐ ของผู้เรียนได้รับ การพัฒนาเต็มตามศักยภาพ ในการสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคม

นโยบายที่ ๔ ด้านโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียม การเข้าถึง
บริการทางการศึกษา (ต่อ)

กลยุทธ์	แนวทาง	ตัวชี้วัดความสำเร็จ
<p>๒. ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา</p>	<p>๒.๑ ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาสที่ไม่อยู่ในทะเบียนราษฎร เช่น เด็กไร้สัญชาติ เด็กพลัดถิ่น เด็กต่างด้าว เด็กไทยที่ไม่มีเลขประจำตัวประชาชน เป็นต้น</p>	<p>๗. ร้อยละ ๑๐๐ ของผู้เรียนได้รับการศึกษาที่เหมาะสมเต็มตามศักยภาพ</p>
	<p>๒.๒ ส่งเสริมสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีในการจัดการศึกษาให้ครอบคลุมทุกพื้นที่อย่างทั่วถึง เช่น การพัฒนาคุณภาพการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Distance learning information technology : DLIT) การพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยเทคโนโลยีการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (Distance Learning Television : DLTV)</p>	<p>๘. ร้อยละ ๑๐๐ ของผู้เรียนได้ใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาอย่างทั่วถึง</p>

นโยบายที่ ๕ ด้านการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ จัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

กลยุทธ์	แนวทาง	ตัวชี้วัดความสำเร็จ
๑. จัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิต	๑.๑ ส่งเสริม สนับสนุนการสร้างจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม มีคุณธรรม จริยธรรม และน้อมนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในการดำเนินชีวิต	๑. ร้อยละ ๑๐๐ ของหน่วยงานทุกระดับจัดกิจกรรมส่งเสริม สนับสนุนการสร้างจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม มีคุณธรรม จริยธรรม และน้อมนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
	๑.๒ ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	๒. ร้อยละ ๑๐๐ ของหน่วยงานทุกระดับมีหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้การสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
	๑.๓ สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับภาคส่วนต่างๆ ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	๓. ร้อยละ ๑๐๐ ของหน่วยงานทุกระดับมีเครือข่ายความร่วมมือกับภาคส่วนต่างๆ ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อย่างน้อย ๑ เครือข่ายขึ้นไป

นโยบายที่ ๖ ด้านการพัฒนาระบบบริหารจัดการและส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

ยุทธศาสตร์ที่ ๖ พัฒนาระบบบริหารจัดการและส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

กลยุทธ์	แนวทาง	ตัวชี้วัดความสำเร็จ
๑. พัฒนาระบบบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ	๑.๑ พัฒนาระบบการวางแผนการนำแผนไปสู่การปฏิบัติ การกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล เพื่อการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ โดยยึดหลักธรรมาภิบาล	๑. ร้อยละ ๑๐๐ ของหน่วยงานทุกระดับใช้จ่ายงบประมาณเพื่อการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพมีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล โดยยึดหลักธรรมาภิบาล
	๑.๒ พัฒนาระบบงบประมาณและการสนับสนุนค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาขั้นพื้นฐาน	๒. ร้อยละ ๑๐๐ ของหน่วยงานทุกระดับจัดทำแผนการใช้จ่ายงบประมาณสอดคล้องแนวทางการดำเนินงานโครงการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาลจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน
	๑.๓ พัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการศึกษาที่มีมาตรฐานเชื่อมโยงและเข้าถึงได้	๓. ร้อยละ ๑๐๐ ของหน่วยงานทุกระดับได้รับการพัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการศึกษา

นโยบายที่ ๖ ด้านการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการและส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (ต่อ)

กลยุทธ์	แนวทาง	ตัวชี้วัดความสำเร็จ
๑. พัฒนาระบบบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ	๑.๔ สร้างความเข้มแข็ง และยกระดับคุณภาพสถานศึกษาตามบริบทของพื้นที่ เช่น โรงเรียนที่ประสบปัญหาวิกฤตทางการศึกษา โรงเรียนพระราชรัฐ (ดีใกล้บ้าน), โรงเรียนคุณธรรม, โรงเรียนห้องเรียนกีฬา, โรงเรียนมาตรฐานสากล	๔. ร้อยละ ๘๐ ของสถานศึกษาในเขตพื้นที่พิเศษแต่ละประเภท มีการพัฒนาการจัดการศึกษาตามบริบทของพื้นที่
	๑.๕ ส่งเสริมระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้เข้มแข็ง	๕. ร้อยละ ๘๐ ของสถานศึกษา มีระบบประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผล
	๑.๖ ยกย่องเชิดชูเกียรติสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สถานศึกษา และองค์กรบุคคล ที่มีผลงานเชิงประจักษ์	๖. ร้อยละ ๑๐๐ ของหน่วยงานทุกระดับมีการยกย่องเชิดชูเกียรติ หน่วยงาน องค์กรบุคคล และบุคลากรที่มีผลงาน เชิงประจักษ์

นโยบายที่ ๖ ด้านการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการและส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (ต่อ)

กลยุทธ์	แนวทาง	ตัวชี้วัดความสำเร็จ
๒. สร้างความเข้มแข็งในการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม	๒.๑ ส่งเสริมการบริหารจัดการเขตพื้นที่การศึกษาโดยใช้พื้นที่เป็นฐาน (Area-based Management) รูปแบบการบริหารแบบกระจายอำนาจ “CLUSTERS” เป็นต้น	๑. ร้อยละ ๑๐๐ ของเขตพื้นที่การศึกษามีการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมอย่างเข้มแข็ง
	๒.๒ เขตพื้นที่การศึกษาจัดทำแผนบูรณาการจัดการศึกษาร่วมกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดและสำนักงานศึกษาธิการภาค	๒. ร้อยละ ๑๐๐ ของเขตพื้นที่การศึกษามีแผนบูรณาการจัดการศึกษา
	๒.๓ สร้างความเข้มแข็งในการยกระดับคุณภาพการศึกษา รูปแบบเครือข่าย เช่น เครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนากลุ่มสาระการเรียนรู้ สหวิทยาเขต กลุ่มโรงเรียน	๓. ร้อยละ ๑๐๐ ของหน่วยงานทุกระดับมีเครือข่ายสร้างความเข้มแข็งในการยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างน้อย ๑ เครือข่ายขึ้นไป
	๒.๔ ส่งเสริมและพัฒนาโรงเรียนด้วยพลังประชารัฐอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน	๔. ร้อยละ ๑๐๐ ของเขตพื้นที่การศึกษามีการสร้างความเข้มแข็งในการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมด้วยพลังประชารัฐ

นโยบายที่ ๖ ด้านการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการและส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (ต่อ)

กลยุทธ์	แนวทาง	ตัวชี้วัดความสำเร็จ
๓. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน	๓.๑ ส่งเสริม สนับสนุนผู้ปกครอง ชุมชน สังคม และสาธารณชน ให้มีความรู้ ความเข้าใจ สร้างความตระหนัก ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน การกำกับดูแล ตลอดจน การมีส่วนร่วมรับผิดชอบ ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน	๑. ร้อยละ ๑๐๐ ของหน่วยงาน ทุกระดับส่งเสริม สนับสนุน ผู้ปกครอง ชุมชน สังคม และ สาธารณชน ให้มีความรู้ ความเข้าใจ สร้างความตระหนัก ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน การกำกับดูแล ตลอดจน การมีส่วนร่วมรับผิดชอบ ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
	๓.๒ ประสานสถาบันหรือหน่วยงานทางการศึกษาให้คัดเลือก ผู้เรียนเข้าศึกษาต่อด้วยวิธีการที่หลากหลาย	๒. ร้อยละ ๑๐๐ ของหน่วยงาน ทุกระดับมีการประสานข้อมูล กับสถาบันหรือหน่วยงานทางการศึกษาในการคัดเลือก ผู้เรียนเข้าศึกษาต่อด้วยวิธีการที่หลากหลาย

ผลผลิต

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการดำเนินงาน ๖ ผลผลิต ดังนี้

- ๑) ผู้จบการศึกษาก่อนประถมศึกษา
- ๒) ผู้จบการศึกษาภาคบังคับ
- ๓) ผู้จบการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- ๔) เด็กพิการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานและพัฒนาสมรรถภาพ
- ๕) เด็กด้อยโอกาสและเด็กขาดโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- ๖) เด็กที่มีความสามารถพิเศษได้รับการพัฒนาศักยภาพ

โดยมีหน่วยงานกำกับ ประสาน ส่งเสริมการจัดการศึกษา คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน ๑๘๓ เขต สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำนวน ๔๒ เขต และสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยมีสถานศึกษาเป็นหน่วยปฏิบัติการการจัดการศึกษา

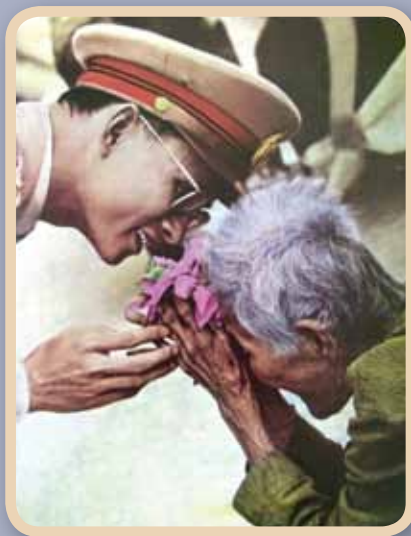

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
ศาสตร์พระราชา

“ศาสตร์พระราช” ตำราแห่งชีวิต

พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี กล่าวในรายการ “ศาสตร์พระราช สู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน” เมื่อวันที่ศุกร์ที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙ ดังนี้ “ด้วยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร พระราชทานพระบรมราชวโรกาส ให้รัฐมนตรีซึ่งได้รับพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งใหม่ ฝ้าฯทูลละอองธุลีพระบาทถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่ เมื่อวันที่ ๒๐ ธันวาคม ที่ผ่านมา ณ พระที่นั่งอัมพรสถาน พระราชวังดุสิต

ในโอกาสนี้ผมขออัญเชิญกระแสพระราชดำริของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร อันมีใจความสำคัญ เป็นสิริมงคลแก่คณะรัฐมนตรีและปวงพสกนิกรทุกหมู่เหล่า ผมเห็นว่าพวกเราทุกคนควรได้ระลึกและรับใส่เกล้าใส่กระหม่อม น้อมนำไปสู่การปฏิบัติ สรุปลงใจความได้ว่า...

“...ขอให้น้อมนำศาสตร์พระราช” แห่งองค์พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙ โดยให้ศึกษาวิเคราะห์พระราชดำริและแนวทางพระราชทานน่าน้ำปการ ตลอดระยะเวลา ๗๐ ปีที่ผ่านมา รวมทั้ง พระราชกรณียกิจที่ทรงปฏิบัติมาสำหรับประยุกต์ใช้ในการบริหารราชการแผ่นดิน การประกอบกิจการและการปฏิบัติหน้าที่ต่างๆ ในความรับผิดชอบ รวมทั้งยึดถือเป็นแบบอย่างที่ดีในกิจวัตรประจำวัน อันจะเป็นสิริมงคล เป็นพระคุ้มครอง และเป็น “แสงสว่างนำทาง” ให้แก่ปวงชนชาวไทยทุกคนตลอดไป เพื่อสนองพระราชปณิธาน และเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนชาวไทยทั้งปวง อย่างไรก็ตาม การปฏิบัติงานใด ๆ ย่อมมีปัญหา ย่อมมีอุปสรรค ก็ขอให้ปรึกษากัน หาข้อมูลที่ต้องการ และปฏิบัติด้วยความรอบคอบ ทันกาลเหมาะสมกับสถานการณ์และมีเหตุผล ทั้งนี้ ปัญหาและอุปสรรคเหล่านั้น นอกจากจะเป็นเสมือน “บททดสอบ บทเรียน” แล้ว ยังจะเป็นสิ่งที่ช่วย “เพิ่ม” ความสามารถให้กับเราทุกคนด้วย ดังนั้น ต้องมีความตั้งใจ มีขันติ มีความอดทน ตลอดจนมีความกระตือรือร้นที่จะศึกษาปัญหาและแก้ไขให้รอบคอบ ก็จะได้ผลต่อประเทศ และเป็นบุญเป็นกุศลกับตนเองด้วย...” นะครับ

“ศาสตร์พระราชา” ถือว่าเป็น “ตำราแห่งชีวิต” เพราะบันทึกจากประสบการณ์จากการทรงงาน ที่ทำให้ประเทศไทยสามารถผ่านวิกฤตการณ์ต่างๆ มาได้ทุกมิติ ผสมขอชื่นชมสื่อทุกแขนงที่ได้นำเสนอในรูปแบบต่างๆ สู່สายตาประชาชน และเยาวชนรุ่นใหม่ให้รับรู้เข้าใจได้ลึกซึ้งและถ่องแท้มากยิ่งขึ้น เพื่อสามารถน้อมนำไปสู่การปฏิบัติได้เป็นอย่างดี

๒๓ หลักการทรงงาน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙

ในหลวงรัชกาลที่ ๙ ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ที่นอกจากจะทรงด้วยทศพิธราชธรรมแล้ว ทรงยังเป็นพระราชาก็เป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต และการทำงานแก่พสกนิกรของพระองค์และนานาชาติอีกด้วย ผู้คนต่างประจักษ์ถึงพระอัจฉริยภาพของพระองค์ และมีความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้นอันหาที่สุดมิได้ ซึ่งแนวคิดหรือหลักการทรงงานของในหลวงรัชกาลที่ ๙ มีความน่าสนใจที่สมควรนำมาประยุกต์ใช้กับชีวิตการทำงานเป็นอย่างยิ่ง หากท่านใดต้องการปฏิบัติตามรอยเบื้องพระยุคลบาท ท่านสามารถนำหลักการทรงงานของพระองค์ไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ ดังนี้

๑. จะทำอะไรต้องศึกษาข้อมูลให้เป็นระบบ

ทรงศึกษาข้อมูลรายละเอียดอย่างเป็นระบบจากข้อมูลเบื้องต้น ทั้งเอกสารแผนที่ สอบถามจากเจ้าหน้าที่ นักวิชาการ และราษฎรในพื้นที่ให้ได้รายละเอียดที่ถูกต้อง เพื่อนำข้อมูลเหล่านั้นไปใช้ประโยชน์ได้จริงอย่างถูกต้อง รวดเร็ว และตรงตามเป้าหมาย

๒. ระเบิดจากภายใน

จะทำการใดๆ ต้องเริ่มจากคนที่เกี่ยวข้องเสียก่อน ต้องสร้างความเข้มแข็งจากภายในให้เกิดความเข้าใจและอยากทำ ไม่ใช่การสั่งให้ทำ คนไม่เข้าใจก็อาจจะไม่ทำก็เป็นได้ ในการทำงานนั้นอาจจะต้องคุยหรือประชุมกับลูกน้อง เพื่อนร่วมงาน หรือคนในทีมเสียก่อน เพื่อให้ทราบถึงเป้าหมายและวิธีการต่อไป

๓. แก้ปัญหาจากจุดเล็ก

ควรมองปัญหาภาพรวมก่อนเสมอ แต่เมื่อจะลงมือแก้ปัญหาานั้น ควรมองในสิ่งที่คนมักจะมองข้าม แล้วเริ่มแก้ปัญหาจากจุดเล็ก ๆ เสียก่อน เมื่อสำเร็จแล้วจึงค่อย ๆ ขยับขยายแก้ไปเรื่อยๆ ทีละจุด เราสามารถเอามาประยุกต์ใช้กับการทำงานได้ โดยมองไปที่เป้าหมายใหญ่ของงานแต่ละชิ้น แล้วเริ่มลงมือทำจากจุดเล็ก ๆ ก่อน ค่อย ๆ ทำ ค่อย ๆ แก้ไปที่ละจุด งานแต่ละชิ้นก็จะลุล่วงไปได้ตามเป้าหมายที่วางไว้ “ถ้าปวดหัว คิดอะไรไม่ออก ก็ต้องแก้ไขการปวดหัวนี้ก่อน มันไม่ได้แก้อาการจริง แต่ต้องแก้ปัญหาที่ทำให้เราปวดหัวให้ได้เสียก่อน เพื่อจะให้อยู่ในสภาพที่ดีได้...”

๔. ทำตามลำดับขั้น

เริ่มต้นจากการลงมือทำในสิ่งที่จำเป็นก่อน เมื่อสำเร็จแล้วก็เริ่มลงมือสิ่งที่จำเป็นลำดับต่อไป ด้วยความรอบคอบและระมัดระวัง ถ้าทำตามหลักนี้ได้ งานทุกสิ่งก็จะสำเร็จได้โดยง่าย... ในหลวงรัชกาลที่ ๙ ทรงเริ่มต้นจากสิ่งที่จำเป็นที่สุดของประชาชนเสียก่อน ได้แก่ สุขภาพสาธารณสุข จากนั้นจึงเป็นเรื่องสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน และสิ่งจำเป็นในการประกอบอาชีพ อาทิ ถนน แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร การอุปโภคบริโภค เน้นการปรับใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ราษฎรสามารถนำไปปฏิบัติได้ และเกิดประโยชน์สูงสุด “การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น ต้องสร้างพื้นฐาน คือความพอมี พอกิน พอใช้ของประชาชนส่วนใหญ่เป็นเบื้องต้นก่อน ใช้วิธีการและอุปกรณ์ที่ประหยัด แต่ถูกต้องตามหลักวิชา เมื่อได้พื้นฐานที่มั่นคงพร้อมพอสมควร สามารถปฏิบัติได้แล้วจึงค่อยสร้างเสริมความเจริญและฐานะเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้นโดยลำดับต่อไป...” พระบรมราโชวาทของในหลวงรัชกาลที่ ๙ เมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๑๗

๕. ภูมิสังคม ภูมิศาสตร์ สังคมศาสตร์

การพัฒนาใดๆ ต้องคำนึงถึงสภาพภูมิประเทศของบริเวณนั้นว่าเป็นอย่างไร และสังคมวิทยาเกี่ยวกับลักษณะนิสัยใจคอคน ตลอดจนวัฒนธรรมประเพณีในแต่ละท้องถิ่นที่มีความแตกต่างกัน “การพัฒนาจะต้องเป็นไปตามภูมิประเทศทางภูมิศาสตร์และภูมิประเทศทางสังคมศาสตร์ ในสังคมวิทยา คือนิสัยใจคอของคนเรา จะไปบังคับให้คนอื่นคิดอย่างอื่นไม่ได้ เราต้องแนะนำ เข้าไปดูว่าเขาต้องการอะไรจริง ๆ แล้วก็อธิบายให้เขาเข้าใจ หลักการของการพัฒนานี้ก็จะเกิดประโยชน์อย่างยิ่ง”

๖. ทำงานแบบองค์รวม

ใช้วิธีคิดเพื่อการทำงาน โดยวิธีคิดอย่างองค์รวม คือการมองสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดอย่างเป็นระบบครบวงจร ทุกสิ่งทุกอย่างมีมิติเชื่อมต่อกัน มองสิ่งที่เกิดขึ้นและแนวทางแก้ไขอย่างเชื่อมโยง

๗. ไม่ติดตำรา

เมื่อเราจะทำกรใดนั้น ควรทำงานอย่างยืดหยุ่นกับสภาพและสถานการณ์นั้น ๆ ไม่ใช่การยึดติดอยู่กับแค่นิยามวิชาการ เพราะบางทีความรู้ท่วมหัว เอาตัวไม่รอด บางครั้งเรายึดติดทฤษฎีมากเกินไปจนทำอะไรไม่ได้เลย สิ่งที่เราทำบางครั้งต้องโอบอ้อมต่อสภาพธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม สังคม และจิตวิทยาด้วย

๘. รู้จักประหยัด เรียบง่าย ได้ประโยชน์สูงสุด

ในการพัฒนาและช่วยเหลือราษฎร ในหลวงรัชกาลที่ ๙ ทรงใช้หลักในการแก้ปัญหาด้วยความเรียบง่ายและประหยัด ราษฎรสามารถทำตัวเอง หาได้ในท้องถิ่นและประยุกต์ใช้สิ่งที่มีอยู่ในภูมิภาคนั้นมาแก้ไข ปรับปรุง โดยไม่ต้องลงทุนสูงหรือใช้เทคโนโลยีที่ยุ่ยากมากนัก ดังพระราชดำรัสตอนหนึ่งว่า “...ให้ปลูกป่าโดยไม่ต้องปลูกโดยปล่อยให้ขึ้นเองตามธรรมชาติจะได้ประหยัดงบประมาณ...”

๙. ทำให้ง่าย

ทรงคิดค้น ดัดแปลง ปรับปรุงและแก้ไขงาน การพัฒนาประเทศตามแนวพระราชดำริไปได้โดยง่าย ไม่ยุ่งยากซับซ้อนและที่สำคัญอย่างยิ่งคือ สอดคล้องกับสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนและระบบนิเวศโดยรวม “ทำให้ง่าย”

๑๐. การมีส่วนร่วม

ทรงเป็นนักประชาธิปไตย ทรงเปิดโอกาสให้สาธารณชน ประชาชนหรือเจ้าหน้าที่ทุกระดับได้มาร่วมแสดงความคิดเห็น “สำคัญที่สุดจะต้องหัดทำใจให้กว้างขวางหนักแน่น รู้จักรับฟังความคิดเห็น แม้กระทั่งความวิพากษ์วิจารณ์จากผู้อื่นอย่างฉลาดนั้น แท้จริงคือ การระดมสติปัญญาและประสบการณ์อันหลากหลายมาอำนวยความสะดวกปฏิบัติบริหารงานให้ประสบผลสำเร็จที่สมบูรณ์นั่นเอง”

๑๑. ต้องยึดประโยชน์ส่วนรวม

ในหลวงรัชกาลที่ ๙ ทรงระลึกถึงประโยชน์ของส่วนรวมเป็นสำคัญ ดังพระราชดำรัสตอนหนึ่งว่า “...ใครต่อใครบอกว่า ขอให้เสียสละส่วนตัวเพื่อส่วนรวม อันนี้ฟังจนเบื่อ อาจรำคาญด้วยซ้ำว่า ใครต่อใครมาก็บอกว่าขอให้คิดถึงประโยชน์ส่วนรวม อาจมานึกในใจว่า ให้ๆ อยู่เรื่อยแล้วส่วนตัวจะได้อะไร ขอให้คิดว่าคนที่ให้เพื่อส่วนรมนั้น มิได้ให้ส่วนรวมแต่อย่างเดียว เป็นการให้เพื่อตัวเองสามารถที่จะมีส่วนรวมที่จะอาศัยได้...”

๑๒. บริการที่จุดเดียว

ทรงมีพระราชดำริมากกว่า ๒๐ ปีแล้ว ให้บริหารศูนย์ศึกษาการพัฒนาหลายแห่งทั่วประเทศโดยใช้หลักการ “การบริการรวมที่จุดเดียว : One Stop Service” โดยทรงเน้นเรื่องรู้จักสามัคคีและการร่วมมือร่วมใจกันด้วยการปรับลดช่องว่างระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๑๓. ใช้ธรรมชาติช่วยธรรมชาติ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ทรงเข้าใจถึงธรรมชาติและต้องการให้ประชาชนใกล้ชิดกับทรัพยากรธรรมชาติ ทรงมองปัญหาธรรมชาติอย่างละเอียด โดยหากเราต้องการแก้ไขธรรมชาติจะต้องใช้ธรรมชาติเข้าช่วยเหลือเราด้วย

๑๔. ใช้ธรรมปราบอธรรม

ทรงนำความจริงในเรื่องธรรมชาติและกฎเกณฑ์ของธรรมชาติมาเป็นหลักการแนวทางปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาและปรับปรุงสภาวะที่ผิดปกติเข้าสู่ระบบที่ปกติ เช่น การบำบัดน้ำเน่าเสียโดยใช้ผักตบชวา ซึ่งมีตามธรรมชาติให้ดูดซึมสิ่งสกปรกปนเปื้อนในน้ำ

๑๕. ปลุกป่าในใจคน

การจะทำการใดสำเร็จต้องปลูกจิตสำนึกของคนเสียก่อน ต้องให้เห็นคุณค่า เห็นประโยชน์กับสิ่งที่จะทำ.... “เจ้าหน้าที่ป่าไม้ควรจะปลูกต้นไม้ลงในใจคนเสียก่อน แล้วคนเหล่านั้นก็จะพากันปลูกต้นไม้ลงบนแผ่นดินและจะรักษาต้นไม้ด้วยตนเอง”

๑๖. ขาดทุนคือกำไร

หลักการในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ที่มีต่อพสกนิกรไทย “การให้” และ “การเสียสละ” เป็นการกระทำอันมีผลเป็นกำไร คือความอยู่ดีมีสุขของราษฎร

๑๗. การพึ่งพาตนเอง

การพัฒนาตามแนวพระราชดำริ เพื่อการแก้ไขปัญหาในเบื้องต้นด้วยการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า เพื่อให้มีความแข็งแรงพอที่จะดำรงชีวิตได้ต่อไป แล้วขั้นต่อไปก็คือ การพัฒนาให้ประชาชนสามารถอยู่ในสังคมได้ตามสภาพแวดล้อมและสามารถพึ่งตนเองได้ในที่สุด

๑๘. พออยู่พอกิน

ให้ประชาชนสามารถอยู่อย่าง “พออยู่พอกิน” ให้ได้เสียก่อน แล้วจึงค่อย ขยับขยายให้มีขีดสมรรถนะที่ก้าวหน้าต่อไป

๑๙. เศรษฐกิจพอเพียง

เป็นปรัชญาที่ในหลวงรัชกาลที่ ๙ พระราชทานพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิต ให้ดำเนินไปบน “ทางสายกลาง” เพื่อให้รอดพ้นและสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ซึ่งปรัชญานี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ทั้งระดับบุคคล องค์กร และชุมชน

๒๐. ความซื่อสัตย์สุจริต จริงใจต่อกัน

ผู้ที่มีความสุจริตและบริสุทธิ์ใจ แม้จะมีความรู้น้อย ก็ย่อมทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมได้มากกว่าผู้ที่มีความรู้มาก แต่ไม่มีความสุจริต ไม่มีความบริสุทธิ์ใจ

๒๑. ทำงานอย่างมีความสุข

ทำงานต้องมีความสุขด้วย ถ้าเราทำอย่างไม่มีความสุขเราจะแพ้ แต่ถ้าเรามีความสุขเราจะชนะ สนุกกับการทำงานเพียงเท่านั้น ถ้าวางเราชนะแล้ว หรือจะทำงานโดยคำนึงถึงความสุขที่เกิดจากการได้ทำประโยชน์ให้กับผู้อื่นก็สามารถทำได้ “...ทำงานกับฉัน ฉันไม่มีอะไรจะให้ นอกจากการมีความสุขร่วมกัน ในการทำประโยชน์ให้กับผู้อื่น...”

๒๒. ความเพียร

การเริ่มต้นทำงานหรือทำสิ่งใดนั้นอาจจะไม่ได้มีความพร้อม ต้องอาศัยความอดทนและความมุ่งมั่น ดังเช่นพระราชนิพนธ์ “พระมหาชนก” กษัตริย์ผู้เพียรพยายาม แม้จะไม่เห็นฝั่งก็จะว่ายน้ำต่อไป เพราะถ้าไม่เพียรว่ายน้ำก็จะตกเป็นอาหารปู ปลาและไม่ได้พบกับเทวดาที่ช่วยเหลือมิให้จมน้ำ

๒๓. รู้ รัก สามัคคี

- รู้ คือ รู้ปัญหาและรู้วิธีแก้ปัญหานั้น
- รัก คือ เมื่อเรารู้ถึงปัญหาและวิธีแก้แล้ว เราต้องมีความรัก ที่จะลงมือทำลงมือแก้ไขปัญหานั้น
- สามัคคี คือ การแก้ไขปัญหาต่างๆ ไม่สามารถลงมือทำคนเดียวได้ ต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจกัน

พระบรมราโชบายด้านการศึกษา ในหลวงรัชกาลที่ ๑๐

การศึกษาต้องมุ่งสร้างพื้นฐานให้แก่ผู้เรียน ๔ ด้าน

๑. มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง
๒. มีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง - มีคุณธรรม
๓. มีงานทำ - มีอาชีพ
๔. เป็นพลเมืองดี

๑. มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง

๑. มีความรู้ความเข้าใจต่อชาติบ้านเมือง
๒. ยึดมั่นในศาสนา
๓. มั่นคงในสถาบันพระมหากษัตริย์
๔. มีความเอื้ออาทรต่อครอบครัว และชุมชนของตน

๒. มีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง - มีคุณธรรม

๑. รู้จักแยกแยะสิ่งที่ดี - ชอบ/ชั่ว - ดี
๒. ปฏิบัติแต่สิ่งที่ดีที่ชอบ สิ่งที่ดีงาม
๓. ปฏิเสธสิ่งที่ไม่ดี สิ่งที่ไม่ดี
๔. ช่วยกันสร้างคนดีให้แก่บ้านเมือง

๓. มืงานทำ - มือาชีพ

๑. การเลี้ยงดูลูกหลานในครอบครัว หรือการฝึกฝนอบรมในสถานศึกษา ต้องมุ่งให้เด็กและเยาวชนรักงาน สู้งานทำงานสำเร็จ
๒. การฝึกฝนอบรมทั้งในหลักสูตรและนอกหลักสูตรต้องมีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนทำงานและมืงานทำในที่สุด
๓. ต้องสนับสนุนผู้สำเร็จหลักสูตรมือาชีพ มืงานทำ จนสามารถเลี้ยงตัวเอง และครอบครัว

๔. เป็นพลเมืองดี

๑. การเป็นพลเมืองดี เป็นหน้าที่ของทุกคน
๒. ครอบครัว - สถานศึกษาและสถานประกอบการต้องส่งเสริมให้ทุกคนมีโอกาศทำหน้าที่เป็นพลเมืองดี
๓. การเป็นพลเมืองดี คือ
“เห็นอะไรที่จะทำเพื่อบ้านเมืองได้ก็ต้องทำ เช่น งานอาสาสมัคร งานบำเพ็ญประโยชน์ งานสาธารณกุศล ให้ทำด้วยความมีน้ำใจและเอื้ออาทร”

ภาคผนวก ๗

ยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙)

วิสัยทัศน์ประเทศไทย ปี ๒๕๕๘ - ๒๕๖๓

“มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”

ยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙)

ในการที่จะบรรลุวิสัยทัศน์และทำให้ประเทศไทยพัฒนาไปสู่อนาคตที่พึงประสงค์นั้น จำเป็นจะต้องมีการวางแผนและกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาในระยะยาวและกำหนดแนวทางการพัฒนาของทุกภาคส่วนให้ขับเคลื่อนไปในทิศทางเดียวกัน ดังนั้นจึงจำเป็นต้องกำหนดยุทธศาสตร์ชาติในระยะยาว เพื่อถ่ายทอดแนวทางการพัฒนาสู่การปฏิบัติในแต่ละช่วงเวลาอย่างต่อเนื่องและมีการบูรณาการ และสร้างความเข้าใจถึงอนาคตของประเทศไทยร่วมกัน และเกิดการรวมพลังของทุกภาคส่วนในสังคมทั้งประชาชน เอกชน ประชาสังคม ในการขับเคลื่อนการพัฒนาเพื่อการสร้างและรักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติและบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” หรือคติพจน์ประจำชาติ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” เพื่อให้ประเทศมีขีดความสามารถในการแข่งขัน มีรายได้สูงอยู่ในกลุ่มประเทศพัฒนาแล้ว คนไทยมีความสุข อยู่ดีกินดี สังคมมีความมั่นคง เสมอภาค และเป็นธรรม ซึ่งยุทธศาสตร์ชาติที่จะใช้เป็นกรอบแนวทางการพัฒนาในระยะ ๒๐ ปี ประกอบด้วย ๖ ยุทธศาสตร์ ดังนี้

- ๑) ยุทธศาสตร์สร้างความมั่นคงให้กับประเทศ
- ๒) ยุทธศาสตร์สร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ
- ๓) ยุทธศาสตร์การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน
- ๔) ยุทธศาสตร์สร้างโอกาสบนความเสมอภาคและความเท่าเทียมกันทางสังคม
- ๕) ยุทธศาสตร์การเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- ๖) ยุทธศาสตร์การปรับสมดุลและพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ

วิสัยทัศน์ประเทศไทย ปี ๒๕๕๘ - ๒๕๖๓ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”

ประเทศไทยได้ประกาศ วิสัยทัศน์ เพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศของรัฐบาล โดยมีชื่อว่า “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” เพื่อพัฒนาทั้งด้านเสถียรภาพ ความสงบสุข เศรษฐกิจที่เข้มแข็ง ด้านการใช้จ่าย จัดหางบประมาณเพื่อพัฒนาประเทศไทยให้มากขึ้น แก้ปัญหาด้านสาธารณสุข โภค การดูแลสุขภาพ และการศึกษา

วิสัยทัศน์ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” นำไปสู่การพัฒนาให้คนไทยมีความสุข ภายใต้ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” และสนองตอบผลประโยชน์แห่งชาติ อันได้แก่ การมีเอกราช อธิปไตย และบูรณภาพแห่งเขต อำนาจอธิปไตย การดำรงอยู่อย่างมั่นคง ยั่งยืน ของสถาบันหลักของชาติ การดำรงอยู่อย่างมั่นคงของชาติและประชาชนจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ การอยู่ร่วมกันในชาติอย่างสันติสุข เป็นปึกแผ่น มีความมั่นคงทางสังคม ท่ามกลาง พหุสังคมและการมีเกียรติและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ความเจริญเติบโตของชาติ ความเป็นธรรมและความอยู่ดีมีสุขของประชาชน ความยั่งยืนของฐานทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ความมั่นคงทางพลังงาน อาหาร ความสามารถในการรักษาผลประโยชน์ของชาติภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมระหว่างประเทศ และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ประสานสอดคล้องกันด้านความมั่นคงในประชาคมอาเซียน และประชาคมโลกอย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรี

ความมั่นคง หมายถึง การมีความมั่นคงปลอดภัยจากภัยและการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในประเทศและภายนอกประเทศในทุกระดับ ทั้งระดับประเทศ สังคม ชุมชน ครัวเรือน และปัจเจกบุคคล และมีความมั่นคง ในทุกมิติ ทั้งมิติเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และการเมือง เช่น ประเทศมีความมั่นคงในเอกราชและอธิปไตย มีสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ที่เข้มแข็งเป็นศูนย์กลางและเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของประชาชน มีระบบการเมืองที่มั่นคงเป็นกลไกที่นำไปสู่การบริหารประเทศที่ต่อเนื่อง และโปร่งใสตามหลักธรรมาภิบาล สังคมมีความปรองดองและความสามัคคี สามารถผนึกกำลังเพื่อพัฒนาประเทศ ชุมชนมีความเข้มแข็ง ครอบครัวมีความอบอุ่น มีความมั่นคงของอาหารและพลังงาน ประชาชนมีความมั่นคงในชีวิต มีงานและรายได้ที่มั่นคงพอเพียงกับการดำรงชีวิต มีที่อยู่อาศัยและความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สิน มีการออมสำหรับวัยเกษียณ

ความมั่งคั่ง หมายถึง ประเทศไทยมีการขยายตัวของเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องจนเข้าสู่กลุ่มประเทศรายได้สูง ความเหลื่อมล้ำของการพัฒนาลดลง ประชากรได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกันมากขึ้นไม่มีประชาชนที่อยู่ใต้เส้นความยากจน เศรษฐกิจมีความสามารถในการแข่งขันสูง สามารถสร้างรายได้ทั้งจากภายในประเทศและภายนอกประเทศ และเป็นจุดสำคัญของการเชื่อมโยงในภูมิภาคทั้งการคมนาคมขนส่ง การผลิต การค้า การลงทุน และการทำธุรกิจ นอกจากนี้ยังมีความสมบูรณ์ในทุนที่สามารถสร้างการพัฒนาต่อเนื่องไป ได้แก่ทุนมนุษย์ ทุนทางปัญญา ทุนทางการเงิน ทุนที่เป็นเครื่องมือเครื่องจักรทุนทางสังคม และทุนทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ความยั่งยืน หมายถึง การพัฒนาที่สามารถสร้างความเจริญรายได้ และคุณภาพชีวิตของประชาชน ให้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจที่ไม่ใช้ทรัพยากรธรรมชาติจนเกินพอดี ไม่สร้างมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อมจนเกินความสามารถในการรองรับและเยียวยาของระบบนิเวศน์ การผลิตและการบริโภคเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และสอดคล้องกับกฎระเบียบของประชาคมโลก ซึ่งเป็นที่ยอมรับร่วมกันทรัพยากรธรรมชาติมีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้น และสิ่งแวดล้อมมีคุณภาพดีขึ้น คนมีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความเอื้ออาทร เสียสละเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม รัฐบาลมีนโยบายที่มุ่งประโยชน์ส่วนรวมอย่างยั่งยืนและให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชน และทุกภาคส่วนในสังคมยึดถือและปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาในระดับอย่างสมดุล มีเสถียรภาพ และยั่งยืน

ภาคผนวก ค

นโยบายของรัฐบาลด้านการศึกษา

นโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

นโยบายของรัฐบาลด้านการศึกษา

ในคำแถลงนโยบายของรัฐบาล โดย พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ วันศุกร์ที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ นโยบายด้านการศึกษา กำหนดไว้ในข้อที่ ๔ การศึกษาและเรียนรู้ การทะนุบำรุงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม และนโยบายด้านวิจัย ข้อที่ ๘ การพัฒนาและส่งเสริมในการใช้ประโยชน์จากวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัยและพัฒนา และนวัตกรรม จากนโยบายรัฐบาล ๑๑ ด้าน คือ ๑) การปกป้องและเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์ ๒) การรักษาความมั่นคงของรัฐและการต่างประเทศ ๓) การลดความเหลื่อมล้ำของสังคม และการสร้างโอกาสการเข้าถึงบริการของรัฐ ๔) การศึกษาและเรียนรู้ การทะนุบำรุงศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม ๕) การยกระดับคุณภาพบริการด้านสาธารณสุขและสุขภาพของประชาชน ๖) การเพิ่มศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ ๗) การส่งเสริมบทบาทและการใช้โอกาสในประชาคมอาเซียน ๘) การพัฒนาและส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัยและพัฒนา และนวัตกรรม ๙) การรักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากร และการสร้างสมดุลระหว่างการอนุรักษ์ กับการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน ๑๐) การส่งเสริมการบริหารราชการแผ่นดินที่มีธรรมาภิบาล และการป้องกันปราบปรามการทุจริต และประพฤติมิชอบในภาครัฐ ๑๑) การปรับปรุงกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม

นโยบายด้านการศึกษา ข้อที่ ๔ การศึกษาและเรียนรู้ การทะนุบำรุงศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม เพื่อสร้างสังคมให้เข้มแข็งอย่างมีคุณภาพ และคุณธรรมควบคู่กัน ดังนี้

- จัดให้มีการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้ ทั้งในระบบ และการศึกษาทางเลือกไปพร้อมกัน
- ปรับเปลี่ยนการจัดสรรงบประมาณและการเรียนรู้ สนับสนุนการศึกษาให้สอดคล้องกับความจำเป็นของผู้เรียน และลักษณะของพื้นที่ของโรงเรียน ปรับปรุงและบูรณาการระบบการกักขังเพื่อการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

- ให้องค์กรภาคประชาสังคม ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชนทั่วไป มีโอกาสจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ ทั้งถึง และร่วมปฏิรูปการศึกษา และเรียนรู้ กระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษาสู่สถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- พัฒนาคคนในทุกช่วงวัยโดยส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต สร้างความรู้และทักษะใหม่ที่สามารถประกอบอาชีพได้อย่างหลากหลาย รองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต
- ส่งเสริมอาชีวศึกษาและการศึกษาระดับวิทยาลัยชุมชน เพื่อสร้างแรงงานที่มีทักษะตรงตามความต้องการท้องถิ่นและตลาดแรงงาน
- พัฒนาระบบการผลิตและพัฒนาครูที่มีคุณภาพและมีจิตวิญญาณของความเป็นครู ส่งเสริมให้ครูมีวุฒิตามวิชาที่สอน ให้สามารถนำเทคโนโลยีและเครื่องมือมาใช้เป็นเครื่องมือช่วยครูหรือเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง
- ทะนุบำรุงและอุปถัมภ์พระพุทธศาสนาและศาสนาอื่นๆ สนับสนุนให้ทุกองค์กร มีบทบาทในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม และพัฒนาคุณภาพชีวิต
- อนุรักษ์ฟื้นฟูและเผยแพร่มรดกทางวัฒนธรรมของประเทศเพื่อนบ้าน และวัฒนธรรมสากล และ การสร้างสรรค์งานศิลปะและวัฒนธรรมที่เป็นสากล เพื่อเข้าสู่สากลวัฒนธรรมของอาเซียนและประชาคมโลก
- ปลูกฝังค่านิยม และจิตสำนึกที่ดี รวมทั้งสนับสนุนการผลิตสื่อคุณภาพ เปิดพื้นที่สาธารณะให้เยาวชนและประชาชนได้มีโอกาสแสดงออกอย่างสร้างสรรค์

นโยบายด้านการศึกษา ข้อที่ ๘ การพัฒนาและส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัยและพัฒนา และนวัตกรรม เพื่อนำไปสู่การผลิตและบริการที่ทันสมัย

- สนับสนุนการเพิ่มค่าใช้จ่ายในการวิจัยและพัฒนาของประเทศ เพื่อมุ่งไปสู่เป้าหมายให้ไม่ต่ำกว่า ร้อยละ ๑ ของรายได้ประชาชาติและมีสัดส่วนรัฐต่อเอกชน ๓๐ : ๗๐ เพื่อให้ประเทศสามารถแข่งขันและก้าวหน้าทัดเทียมประเทศอื่น

- เร่งเสริมสร้างสังคมนวัตกรรม โดยส่งเสริมระบบการเรียนการสอนที่เชื่อมโยงระหว่างวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ และคณิตศาสตร์ ผลักกำลังคนในสาขาที่ขาดแคลน เชื่อมโยงระหว่างการเรียนรู้กับการท่องจำ อุตสาหกรรมขนาดกลาง และขนาดย่อม มีช่องทางในการใช้เทคโนโลยีระหว่างหน่วยงานและสถานศึกษา

- การปฏิรูประบบให้สิ่งจูงใจ ระเบียบและกฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการทำงานวิจัยและพัฒนาไปต่อยอดหรือใช้ประโยชน์ ส่งเสริมการจัดทำแผนพัฒนาการวิจัยและพัฒนาในระดับภาค หรือ กลุ่มจังหวัดให้สอดคล้องความต้องการของท้องถิ่น และนำไปใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ได้

- ส่งเสริมให้โครงการลงทุนขนาดใหญ่ของประเทศ ใช้ประโยชน์จากผลการศึกษาวิจัยและพัฒนา และนวัตกรรมของไทยตามความเหมาะสม โดยให้มีนโยบายจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐที่เอื้ออำนวย สร้างโอกาสการพัฒนาเทคโนโลยีของประเทศ

- ปรับปรุงและจัดเตรียมให้มีโครงสร้างพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้านการวิจัยและพัฒนา และด้านนวัตกรรมซึ่งเป็นโครงสร้างพื้นฐานทางปัญญาในการต่อยอดสู่การใช้เชิงพาณิชย์ของภาคอุตสาหกรรม

นโยบายของรัฐมนตรีนโยบายการกระทรวงศึกษาธิการ

นายธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการได้มอบนโยบายและจุดเน้นนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙ โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

๑. น้อมนำแนวพระราชดำริ สืบสานพระราชปณิธานและพระบรมราโชบาย ด้านการศึกษาของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช และสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร มาขับเคลื่อนงานด้านการศึกษา ให้เกิดเป็นรูปธรรม เพราะพระราชปณิธานของพระองค์ท่านถือเป็นพรอันสูงสุด และมอบเป็นนโยบาย เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติแก่หน่วยงานในสังกัด ดังนี้

๑.๑ พระบรมราโชบายด้านการศึกษาของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร มีใจความสำคัญว่า

“๑) การศึกษาต้องมุ่งสร้างพื้นฐานให้แก่ผู้เรียนใน ๒ ด้าน คือ ส่งเสริมให้นักเรียนมีทัศนคติที่ถูกต้อง ๒) การศึกษาต้องมุ่งสร้างพื้นฐานแก่ชีวิตหรืออุปนิสัยที่มั่นคงเข้มแข็ง อาทิ การสร้างบุคลิกและอุปนิสัยที่ดีงาม (Character Education)”

๑.๒ สืบสานราชปณิธานด้านการศึกษาของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชที่ทรงมีแนวพระราชกระแสฯ ทรงพระราชทานในโอกาสต่างๆ เกี่ยวกับนักเรียน ครู และการศึกษา

๑.๒.๑ นักเรียน

“ครูต้องสอนให้นักเรียนมีน้ำใจ เช่น คนเรียนเก่งช่วยติวเพื่อนที่เรียนล้าหลังมิใช่สอนให้คิดแต่จะแข่งขัน (Compete) กับเพื่อน เพื่อให้คนเก่งได้ลำดับดี ๆ เช่น สอบได้ที่หนึ่งของชั้น แต่ต้องให้เด็กแข่งขันกับตนเอง” (๑๑ มิ.ย. ๒๕๕๕)

“ครูไม่จำเป็นต้องมีความรู้ทางเทคโนโลยีมาก แต่ต้องมุ่งปลูกฝังความดีให้นักเรียนชั้นต้น ต้องอบรมบ่มนิสัยให้เป็นพลเมืองดี เด็กโตก็ต้องทำเช่นกัน” (๖ มิ.ย. ๒๕๕๕)

“เราต้องฝึกหัดให้นักเรียนรู้จักทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มเป็นหมู่คณะมากขึ้น จะได้มีความสามัคคี รู้จักดูแลช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ความรู้และประสบการณ์แก่กัน” (๕ ก.ค. ๒๕๕๕)

“ทำเป็นตัวอย่างให้นักเรียนเป็นคนดี นักเรียนรักครู ครูรักนักเรียน” (๗ ก.ค. ๒๕๕๕)

๑.๒.๒ ครู

“เรื่องครูมีความสำคัญไม่น้อยกว่านักเรียน ปัญหาหนึ่ง คือ การขาดครู เพราะจำนวนไม่พอ และครูย้ายบ่อย ดังนั้น ก่อนคัดเลือกเด็กที่จะพัฒนาต้องพัฒนาครูก่อน ให้พร้อมก่อนที่จะสอนเด็กให้ได้ผลตามที่ต้องการ จึงจะต้องคัดเลือกครูและพัฒนาครู ต้องตั้งฐานะในสังคมของครูให้เหมาะสม และปลูกจิตสำนึกโดยใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง วิธีการคือ การให้ทุนและอบรม กล่าวคือ ต้องมีความรู้ทางวิชาการในสาขาที่เหมาะสมที่จะสอน ต้องอบรมวิธีการสอนให้มีประสิทธิภาพ มีความเป็นครูที่แท้จริง คือ มีความรักความเมตตาต่อเด็ก ควรเป็นครูห้องที่เพื่อจะได้มีความผูกพันและคิดที่จะพัฒนาท้องถิ่นที่เกิดของตนไม่คิดย้ายไปย้ายมา” (๑๑ มิ.ย. ๒๕๕๕)

“ต้องปรับปรุงครู ครูจะอายุ ๔๐-๕๐ ปี ก็ต้องเรียนใหม่ ต้องปฏิวัติครูอย่างจริงจัง” (๖ มิ.ย. ๒๕๕๕)

“ปัญหาปัจจุบันคือ ครูมุ่งเขียนงานวิทยานิพนธ์ เขียนตำราส่งผู้บริหาร เพื่อให้ได้ตำแหน่งและเงินเดือนสูงขึ้น แล้วบางทีก็ย้ายไปที่ใหม่ ส่วนครูที่มุ่งเน้นการสอนหนังสือกลับไม่ได้อะไรตอบแทนระบบไม่ยุติธรรม เราต้องเปลี่ยนระเบียบตรงจุดนี้ การสอนหนังสือต้องถือว่าเป็นความดีความชอบ หากคนใดสอนดี ซึ่งส่วนมากคือมีคุณภาพและปริมาณ ต้อง reward” (๕ ก.ค. ๒๕๕๕)

“ครูบางส่วนเวลาสอนนักเรียนสอนไม่หมดแต่เก็บบางส่วน หากนักเรียนต้องการรู้ทั้งหมดของวิชา ก็ต้องเสียเงินไปสมัครเรียนพิเศษกับครูท่านนั้น จะเป็นการสอนในโรงเรียนหรือเป็นการสอนส่วนตัวก็ตาม” (๕ ก.ค. ๒๕๕๕)

๒. การดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙)

๒.๑ กระทรวงศึกษาธิการจะดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) ภายใต้วิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืนเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ซึ่งกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ โดยยึดยุทธศาสตร์ชาติเป็นจุดเน้นด้านการศึกษาที่จะดำเนินการ ๖ ด้าน ดังนี้

- ๑) ยุทธศาสตร์สร้างความมั่นคงให้กับประเทศ
- ๒) ยุทธศาสตร์สร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ
- ๓) ยุทธศาสตร์การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน
- ๔) ยุทธศาสตร์สร้างโอกาสบนความเสมอภาคและความเท่าเทียมกันทางสังคม
- ๕) ยุทธศาสตร์การเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- ๖) ยุทธศาสตร์การปรับสมดุลและพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ

๓. จุดเน้นการดำเนินงานของกระทรวงศึกษาธิการ

- ๓.๑ ดำเนินอยู่ภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี (๒๕๖๐ - ๒๕๗๙)
- ๓.๒ ทุกโครงการของกระทรวงศึกษาธิการต้องเน้นความโปร่งใส และต่อต้านทุจริตคอร์รัปชัน
- ๓.๓ กระทรวงศึกษาธิการต้องมีคุณลักษณะ MM = Modernized MOE มีการดำเนินการสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐
- ๓.๔ ดำเนินการเร่งด่วนตามข้อสั่งการของนายกรัฐมนตรีให้เห็นผลการดำเนินการเป็นรูปธรรม

๔. จุดเน้นสำคัญ นโยบาย แนวทางหลักการดำเนินงานและโครงการสำคัญของกระทรวงศึกษาธิการ ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๑

นายธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้มอบจุดเน้นนโยบายแนวทางการดำเนินงาน และโครงการสำคัญของกระทรวงศึกษาธิการ โดยยึดกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ๖ ด้าน เป็นหลักในการดำเนินการให้เป็นรูปธรรม ดังนี้

๔.๑ ด้านความมั่นคง

แนวทางหลัก : พัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอนเน้นการเรียนการสอน เพื่อเกิดความปรองดองความสามัคคี เพื่อนช่วยเพื่อน โดยใช้รูปแบบ Active Learning

๔.๒ ด้านการผลิต พัฒนากำลังคนและสร้างความสามารถในการแข่งขัน

แนวทางหลัก : ผลิต พัฒนากำลังคนและงานวิจัยที่สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ

๔.๒.๑ การยกระดับมาตรฐาน พัฒนาหลักสูตร สื่อ และครูด้านภาษา

- พัฒนาวិชาภาษาอังกฤษในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน อย่างต่อเนื่อง
- ขยายการพัฒนาวิชาภาษาอังกฤษในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยจัดทำ Echo English Vocational ซึ่งเป็น Application ภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนอาชีวศึกษา และการอบรมโดย Boot Camp

- พัฒนาวิชาภาษาจีน โดยหลักการเดียวกับวิชาภาษาอังกฤษ โดยปี ๒๕๖๐ จะดำเนินการเป็นกลุ่มเล็กโดยการสนับสนุนของสถานทูตสาธารณรัฐประชาชนจีน

๔.๒.๒ การเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษาในรูปแบบประชารัฐ ให้พิจารณาแนวทางการปรับโรงงานเป็นโรงเรียน

๔.๓ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน

แนวทางหลัก

๔.๓.๑ การพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน การวัดผล ประเมินผล

- การจัดการศึกษาเด็กปฐมวัย

- ๑) กระทรวงศึกษาธิการ รับผิดชอบดูแลเด็กระดับชั้นอนุบาล ๑ ถึงระดับชั้นอนุบาล ๓ (เด็กอายุ ๓-๕ ปี)

- ๒) หน่วยงานอื่น อาทิกระทรวงมหาดไทยรับผิดชอบดูแลเด็กของศูนย์เด็กเล็ก

- การส่งเสริม plugged คุณธรรม จริยธรรม

- ๑) เรื่องคุณธรรม เน้นการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ในเด็ก เยาวชน และต่อยอดการสร้างควมดีซึ่งโมเดลการสร้างควมดีมีหลายทาง ทั้งโรงเรียนคุณธรรม โรงเรียนวิถีพุทธ และโครงการยุวทูตควมดี

- ๒) รณรงค์ให้เด็ก “เกลียดการโกง ความไม่ซื่อสัตย์”

- การพัฒนา ปรับปรุงหลักสูตร การเรียนการสอน

- ๑) หลักสูตรมีความยืดหยุ่น ชุมชนท้องถิ่นสามารถออกแบบหลักสูตรเองได้

- ๒) ปรับปรุงหลักสูตร โดยเพิ่ม ๓ วิชา ซึ่งอยู่ในกรอบเดิม ได้แก่ วิชาภูมิศาสตร์ ICT และ Design and Technology โดยวิชา ICT และ Design and Technology เป็นการสนับสนุนช่วยเหลือจากประเทศอังกฤษและประเทศสหรัฐอเมริกา

๓) เน้นกิจกรรมการอ่านโดยเฉพาะการอ่านให้เด็กอนุบาล ฟังและการปรับปรุงห้องสมุด

๔) เน้นการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบ Active Learning ในห้องเรียนปกติ และกิจกรรมเสริม โดยกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ เป็นกิจกรรม/วิธีการย่อย โดยเฉพาะรองรับผลการทดสอบ PISA และ STEM Education

- การวัดและประเมินผล

๑) การวางแผนการประเมินผลนักเรียนนานาชาติ (PISA) เพื่อให้ผลคะแนนสูง

๒) การประเมิน O-NET ในวิชาสังคมศึกษา ให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นผู้ประเมิน สำหรับวิชาคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ให้สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นผู้ออกข้อสอบ

๓) การออกข้อสอบวิชาคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ดำเนินการในรูปคณะทำงานออกข้อสอบ

๔.๓.๒ การผลิต พัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา

- การสรรหาครู

๑) โครงการพัฒนาครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น มอบให้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เป็นหน่วยงานหลักดำเนินการสรรหาครู

๒) เปิดโอกาสให้คนเก่งมาเป็นครู

- การประเมินวิทยฐานะครูให้เป็นการเชื่อมโยงกับการเรียนการสอน

- การพัฒนาครู การอบรมครู

๑) หลักสูตรในการอบรมครูให้มีความเชื่อมโยงกับการได้รับวิทยฐานะ และการได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู โดยต้องเป็นหลักสูตรที่ได้รับการอนุมัติ/เห็นชอบ

๒) หน่วยดำเนินการให้หน่วยงานกลางในการพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ได้แก่ สถาบันอุดมศึกษา มหาวิทยาลัย และสถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา

๔.๔ ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาคและการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

แนวทางหลัก : โอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา ขยายโอกาส การเข้าถึงบริการทางการศึกษา โดยพัฒนาโรงเรียน ICU ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และสำนักงานส่งเสริมการศึกษาเอกชน โดยแต่งตั้งคณะกรรมการฯ บริหารจัดการ

๔.๕ ด้านการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตประชาชนที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

แนวทางหลัก : พัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน การสร้าง ความรู้ ความเข้าใจ ความตระหนักในการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม

๔.๖ ด้านการพัฒนาระบบและการบริหารจัดการ

แนวทางหลัก : พัฒนาระบบบริหารจัดการ

๔.๖.๑ เรื่องกฎหมายเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับกฎหมายการศึกษา เพื่อรองรับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

๔.๖.๒ การศึกษาระดับอุดมศึกษา

- การจัดตั้งกระทรวงอุดมศึกษา ที่เป็นรูปธรรม ชัดเจน
- การดำเนินการต่อเนื่อง เรื่อง Admission การเตรียมการ

รับนักศึกษาใหม่ ผ่านระบบ Clearing-House

๔.๖.๓ การประสาน ขับเคลื่อนนโยบายระดับพื้นที่

ให้สำนักงานศึกษาธิการภาคและสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด เป็นฐานในการขับเคลื่อนนโยบายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

๕. การขับเคลื่อน กำกับและการติดตามการนำจุดเน้นนโยบายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการสู่การปฏิบัติ

๕.๑ ให้ส่วนราชการ หน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ จัดทำแผนปฏิบัติการตามนโยบายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการระดับกระทรวงและระดับหน่วยงานที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๖ ด้าน

๕.๒ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นหน่วยงานหลักและกำหนดกรอบการติดตาม ประเมินผล และรายงานรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ดังนี้

๕.๒.๑ จัดตั้งคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการนำนโยบายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการสู่การปฏิบัติ เพื่อกลไกในการขับเคลื่อนและติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบาย

๕.๒.๒ ติดตามการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ ประกอบด้วย การประชุมติดตามรายไตรมาสรอบ ๖ เดือน และ ๑๒ เดือน ซึ่งการรายงานข้อมูลเป็นเอกสาร/e-report และการตรวจราชการ

๕.๒.๓ จัดทำรายงานและสรุปผลการปฏิบัติตามนโยบายที่เป็นจุดเน้นที่ต้องเร่งรัดให้ปรากฏผลโดยเร็วในทุกเดือน (ก่อนวันพุธสัปดาห์สุดท้ายของเดือน)

๕.๒.๔ จัดทำรายงานและสรุปผลการปฏิบัติตามนโยบายทุกนโยบายเป็นรายไตรมาสรอบ ๖ เดือน และรอบ ๑๒ เดือน

๕.๒.๕ การรายงานและสรุปผลการปฏิบัติตามข้อ ๕.๒.๑ - ๕.๒.๔ อาจมีการเปลี่ยนแปลงซึ่งจะมีการสั่งการให้ทราบ เพื่อให้ดำเนินการเกิดความเหมาะสมต่อไป

ภาคผนวก ง

ไทยแลนด์ ๔.๐

ทักษะแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑

ไทยแลนด์ ๔.๐

กระบวนทัศน์ในการพัฒนาประเทศไทยภายใต้ “ประเทศไทย ๔.๐” เป็นอีกนโยบายหนึ่ง ที่เป็นการวางรากฐานการพัฒนาประเทศไทยในระยะยาว เป็นจุดเริ่มต้นในการขับเคลื่อนไปสู่ การเป็นประเทศที่มั่งคั่ง มั่นคง และยั่งยืน ตามวิสัยทัศน์รัฐบาลเป็นรูปแบบที่มีผลกระทบด้านการปฏิรูปโครงสร้างเศรษฐกิจ การปฏิรูปการวิจัยและการพัฒนา และการปฏิรูปการศึกษา ไปพร้อมๆ กัน เป็นการผนึกกำลังของทุกภาคส่วนภายใต้แนวคิด “ประชารัฐ” ที่ผนึก กำลังกับเครือข่ายพันธมิตรทางธุรกิจ การวิจัยพัฒนา และบุคลากรทั้งในและระดับโลก โดยภารกิจสำคัญในการขับเคลื่อนปฏิรูปประเทศด้านต่างๆ เพื่อต้องการปรับเปลี่ยน โครงสร้างเศรษฐกิจ ไปสู่ “Value-Based Economy” หรือ “เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วย นวัตกรรม” โดยมีฐานคิดหลัก คือ เปลี่ยนจากการผลิตสินค้า “โภคภัณฑ์” ไปสู่สินค้าเชิง “นวัตกรรม” เปลี่ยนจากการขับเคลื่อนประเทศด้วยภาคอุตสาหกรรม ไปสู่การขับเคลื่อน ด้วยเทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรม และเปลี่ยนจากการเน้นภาค การผลิตสินค้าไปสู่การเน้นภาคบริการมากขึ้น เปลี่ยนจากการเกษตรแบบดั้งเดิมในปัจจุบัน ไปสู่การเกษตรสมัยใหม่ ที่เน้นการบริหารจัดการและเทคโนโลยี (Smart Farming) โดยเกษตรกรต้องร่ำรวยขึ้น และเป็นเกษตรกรแบบเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneur) เปลี่ยนจาก Traditional SMEs หรือ SMEs ที่มีอยู่และรัฐต้องให้ความช่วยเหลืออยู่ ตลอดเวลา ไปสู่การเป็น Smart Enterprises และ Startups บริษัทเกิดใหม่ที่มีศักยภาพสูง เปลี่ยนจาก Traditional Services ซึ่งมีการสร้างมูลค่าค่อนข้างต่ำ ไปสู่ High Value Services และเปลี่ยนจากแรงงานทักษะต่ำไปสู่แรงงานที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และ ทักษะสูงสามารถรับมือกับโอกาสและภัยคุกคามแบบใหม่ ๆ ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว รุนแรงในศตวรรษที่ ๒๑ โดยประเทศไทยในอดีตที่ผ่านมามีการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

ในยุค “ประเทศไทย ๑.๐” เน้นการเกษตรเป็นหลัก เช่น ผลิตและขาย พืชไร่ พืชสวน เป็นต้น

ยุคที่สอง “ประเทศไทย ๒.๐” เน้นอุตสาหกรรมแต่เป็นอุตสาหกรรมเบา เช่น การผลิตและขายรองเท้า เครื่องหนัง เครื่องดื่ม เครื่องประดับ เครื่องเขียน กระเป๋า เครื่องนุ่งห่ม เป็นต้น

ยุคที่สาม “ประเทศไทย ๓.๐” เน้นอุตสาหกรรมหนักและการส่งออก เช่น การผลิตและขาย ส่งออกเหล็กกล้า รถยนต์ ถังน้ำมัน แยกก๊าซธรรมชาติ ปูนซีเมนต์ เป็นต้น

แต่ไทยในยุค ๑.๐ ๒.๐ และ ๓.๐ รายได้ประเทศยังอยู่ในระดับปานกลาง อยู่อย่างนี้ไม่ได้ ต้องรีบพัฒนาเศรษฐกิจสร้างประเทศ จึงเป็นเหตุให้นำไปสู่ยุคที่สี่ ให้รหัสใหม่ว่า “ประเทศไทย ๔.๐” ให้เป็นเศรษฐกิจใหม่ (New Engines of Growth) มีรายได้สูง โดยวางเป้าหมายให้เกิดภายใน ๕-๖ ปี กับการวางภาพอนาคตทางเศรษฐกิจที่ชัดเจนของประเทศที่พัฒนา เช่น สหรัฐอเมริกา “A Nation of Makers” อังกฤษ “Design of Innovation” อินเดีย “Made in India” หรือ ประเทศเกาหลีใต้ที่วางโมเดลเศรษฐกิจในชื่อ “Creative Economy” โดยไทยแลนด์ ๔.๐ จะมุ่งพัฒนาเพื่อให้เกิดผลจริง ต้องมีการพัฒนาวิชาการ ความคิดสร้างสรรค์ นวัตกรรม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการวิจัยและพัฒนา แล้วต่อยอดในกลุ่มเทคโนโลยีและอุตสาหกรรมเป้าหมาย ดังนี้

๑. กลุ่มอาหาร เกษตร และเทคโนโลยีชีวภาพ เช่น สร้างเส้นทางธุรกิจใหม่ (New Startups) ด้านเทคโนโลยีการเกษตร เทคโนโลยีอาหาร เป็นต้น

๒. กลุ่มสาธารณสุข สุขภาพ และเทคโนโลยีทางการแพทย์ เช่น พัฒนาเทคโนโลยีสุขภาพ เทคโนโลยีการแพทย์ สปา เป็นต้น

๓. กลุ่มเครื่องมือ อุปกรณ์อัจฉริยะ หุ่นยนต์ และระบบเครื่องกลที่ใช้ระบบ อิเล็กทรอนิกส์ควบคุม เช่น เทคโนโลยีหุ่นยนต์ เป็นต้น

๔. กลุ่มดิจิทัล เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตที่เชื่อมต่อและบังคับอุปกรณ์ต่าง ๆ ปัญญาประดิษฐ์และเทคโนโลยีสมองกลฝังตัว เช่น เทคโนโลยีด้านการเงิน อุปกรณ์เชื่อมต่อออนไลน์โดยไม่ต้องใช้คน เทคโนโลยีการศึกษา อี-มาร์เก็ตเพลส อี-คอมเมิร์ซ เป็นต้น

๕. กลุ่มอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ วัฒนธรรม และบริการที่มีมูลค่าสูง เช่น เทคโนโลยี การออกแบบ ธุรกิจไลฟ์สไตล์ เทคโนโลยีการท่องเที่ยว การเพิ่มประสิทธิภาพการบริการ เป็นต้น

การพัฒนาประเทศภายใต้โมเดล “ประเทศไทย ๔.๐” จะสำเร็จ ใช้แนวทาง “สานพลังประชารัฐ” เป็นตัวการขับเคลื่อน โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของภาคเอกชน ภาคการเงินการธนาคาร ภาคประชาชน ภาคสถาบันการศึกษา มหาวิทยาลัยและสถาบันวิจัยต่างๆ ร่วมกันระดมความคิด ผนึกกำลังกันขับเคลื่อน ผ่านโครงการ บันทึกความร่วมมือ กิจกรรม หรือ งานวิจัยต่าง ๆ โดยการดำเนินงานของ “ประชารัฐ” กลุ่มต่าง ๆ อันได้แก่ กลุ่มที่ ๑ การยกระดับนวัตกรรมและผลิตภัณ์การปรับแก้กฎหมายและกลไกภาครัฐ พัฒนาคัสเตอร์ภาคอุตสาหกรรมแห่งอนาคต และการดึงดูดการลงทุน และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน กลุ่มที่ ๒ การพัฒนาการเกษตรสมัยใหม่และการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากและประชารัฐ กลุ่มที่ ๓ การส่งเสริมการท่องเที่ยวและไมล์ การสร้างรายได้ และการกระตุ้นการใช้จ่ายภาครัฐ กลุ่มที่ ๔ การศึกษาพื้นฐานและพัฒนาผู้นำ (โรงเรียนประชารัฐ) รวมทั้งการยกระดับคุณภาพวิชาชีพ และกลุ่มที่ ๕ การส่งเสริมการส่งออก และการลงทุนในต่างประเทศ รวมทั้งการส่งเสริมกลุ่ม SMEs และผู้ประกอบการใหม่ (Startups) ซึ่งแต่ละกลุ่มกำลังวางระบบและกำหนดแนวทางในการขับเคลื่อนนโยบายอย่างเข้มข้น

ทักษะแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑

ทักษะแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ พัฒนาโดยเครือข่ายองค์กรความร่วมมือ เพื่อทักษะแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ (Partnership For 21st Century Skills) (www.p21.org) ที่มีชื่อย่อว่าเครือข่าย P๒๑ การพัฒนากรอบแนวคิดเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ เป็นการผสมผสานองค์ความรู้ทักษะเฉพาะด้านความชำนาญการและความรู้เท่าทันด้านต่างๆเข้าด้วยกันเพื่อความสำเร็จของผู้เรียนทั้งด้านการทำงานและการดำเนินชีวิตประกอบด้วยทักษะสำคัญ ๓ ด้านได้แก่

๑. ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม (Learning and Innovation) ในศตวรรษที่ ๒๑ ได้แก่ ๑) การคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา (Critical Thinking and Problem Solving) ประกอบด้วยการมีเหตุผลการคิดอย่างเป็นระบบการตัดสินใจ / ตัดสินและการแก้ปัญหา ๒) การสื่อสาร (Communication) เป็นการสื่อสารที่ชัดเจน ๓) การร่วมมือ (Collaboration) เป็นการร่วมมือกัน และ ๔) การคิดสร้างสรรค์ (Creativity Thinking) ประกอบด้วยการคิดอย่างสร้างสรรค์และการทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์

๒. ทักษะสารสนเทศสื่อและเทคโนโลยี (Information, Media and Technology Skills) มุ่งเน้นให้มีความสามารถในการเข้าถึงสารสนเทศและสื่อต่างๆ ได้อย่างเหมาะสมสามารถจัดการเชื่อมโยงประเมินและสร้างสารสนเทศรวมถึงการประยุกต์ใช้เรื่องจริยธรรมและกฎหมายกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้

๓. ทักษะชีวิตและการประกอบอาชีพ (Life and Career Skills) มุ่งเน้นให้มีความสามารถในการยืดหยุ่นและสามารถปรับตัวได้ ริเริ่มและเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง มีทักษะทางสังคมและก้าวข้ามวัฒนธรรม มีความรับผิดชอบและสามารถผลิตสร้างผลงานได้ตลอดจนมีความเป็นผู้นำและรับผิดชอบต่อสังคม การเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ เป็นการกำหนดแนวทางยุทธศาสตร์ในการจัดการเรียนรู้โดยร่วมกันสร้างรูปแบบและแนวปฏิบัติในการเสริมสร้างประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ โดยเน้นที่องค์ความรู้ทักษะความเชี่ยวชาญและสมรรถนะที่เกิดกับตัวผู้เรียนเพื่อใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมแห่งการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน

สำหรับในประเทศไทยศาสตราจารย์นายแพทย์วิจารณ์ พานิช (๒๕๕๖) ได้กล่าวว่าการศึกษาในศตวรรษที่ ๒๑ ที่คนทุกคนต้องเรียนรู้ตั้งแต่ชั้นอนุบาลไปจนถึงมหาวิทยาลัยและตลอดชีวิตประกอบด้วย ๓R + ๘C + ๒Ls ดังนี้

๓R

- ๑) อ่านออก Reading
- ๒) เขียนได้ (W)riting
- ๓) คิดเลขเป็น (A)rithmetics

๘C

- ๑) ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะในการแก้ปัญหา (Critical Thinking & Problem Solving)
- ๒) ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity & innovation)
- ๓) ทักษะด้านความร่วมมือการทำงานเป็นทีมและภาวะผู้นำ (Collaboration, teamwork & leadership)
- ๔) ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรมต่างกระบวนทัศน์ (Cross-cultural Understanding)
- ๕) ทักษะด้านการสื่อสารสารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ (Communications, information & media literacy)
- ๖) ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Computing & ICT Literacy)
- ๗) ทักษะอาชีพและทักษะการเรียนรู้ (Career & Learning Skills)
- ๘) ทักษะการเปลี่ยนแปลง (Change)

๒Ls

- ๑) ทักษะการเรียนรู้ (Learning Skills)
- ๒) ภาวะผู้นำ (Leadership)

ภาคผนวก จ

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพ (SWOT)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพ (SWOT) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มีหนังสือ ที่ ศธ ๐๔๐๐๖/ว ๑๑๘๐ ลงวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๙ เพื่อขอให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดมความคิดเห็น และให้ข้อเสนอแนะในการกำหนดนโยบาย ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และได้ให้ทุกสำนักกระดมความคิดเห็นจากบุคลากรในสำนักเช่นกัน โดยได้จัดทำ SWOT จากกลุ่มบุคคลดังกล่าว ได้แก่

๑. บุคลากรของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ตั้งแต่ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เจ้าหน้าที่กลุ่มนโยบาย และแผน ศึกษาพิเศษ และเจ้าหน้าที่กลุ่มอื่น ๆ

๒. ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น ๆ ในเขตพื้นที่การศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้บริหารโรงเรียนเอกชน บริษัท ห้างร้าน สถานประกอบการ องค์กรศาสนา และหน่วยงานรัฐอื่น ๆ

จาก SWOT สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่ามีจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ดังนี้

จุดแข็ง

๑. ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพราะได้รับการดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดจากครู

๒. มีเครือข่ายการบริหารจัดการที่เอื้อต่อการพัฒนาการศึกษา

๓. โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย ทำให้ผู้เรียนมีความสุข

๔. กระบวนการจัดทำแผนปฏิบัติการเปิดโอกาสให้ครู และบุคลากรทางการศึกษามีส่วนร่วม

๕. มีโครงการที่เป็นแบบอย่างการเรียนรู้ทุกระดับ ทุกประเภท โดยเฉพาะโครงการตามพระราชดำริ

๖. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์สูงอยู่เป็นจำนวนมาก
๗. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นองค์กรใหญ่ มีปัจจัยในการบริหารมากทั้งคน เงิน วัสดุ และการบริหารจัดการ
๘. ระบบการศึกษาของไทยมีวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายเดียวกันทำให้การบริหารจัดการและการมุ่งสู่เป้าหมายเป็นไปในทิศทางเดียวกันและสามารถดำเนินการได้รวดเร็ว
๙. การบริการทางการศึกษาสามารถให้บริการกับผู้เรียนทุกกลุ่มทุกประเภท
๑๐. หลักสูตรมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีการปฏิบัติกร และเสริมสร้างประสบการณ์จริง ทำให้หลักสูตรเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป

จุดอ่อน

๑. การวางแผนอัตรากำลังไม่สอดคล้องกับความต้องการและสภาพที่แท้จริง
๒. ผู้เรียนบางส่วนยังมีปัญหาเรื่องการอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้
๓. ผู้เรียนส่วนมากมีผลการทดสอบการศึกษาระดับชาติในกลุ่มสาระหลัก อยู่ในระดับต่ำเนื่องจาก เน้นการสอนหนังสือเรียนมากกว่าสอนตามตัวชี้วัดของหลักสูตร
๔. ระบบการกำกับ ติดตาม และประเมินผล ยังขาดประสิทธิภาพและไม่มีการนำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
๕. ระบบสารสนเทศยังไม่ครอบคลุมและไม่พร้อมนำไปใช้ในการให้บริการการจัดการศึกษาได้อย่างทั่วถึง
๖. ผู้เรียนขาดทักษะ ความรู้ ความสามารถ ด้านการคิดวิเคราะห์ การให้เหตุผล และการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑
๗. กระบวนการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษไม่มุ่งเน้นด้านการสื่อสาร ส่งผลให้ผู้เรียนส่วนมากสื่อสารภาษาอังกฤษได้ไม่ดีเท่าที่ควร
๘. ค่านิยมของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนที่มีอัตราการแข่งขันสูง ส่งผลให้จำนวนโรงเรียนขนาดเล็กเพิ่มขึ้น
๙. หน่วยงานที่มีหน้าที่จัดการศึกษา ไม่สามารถบูรณาการการจัดการศึกษาร่วมกันได้
๑๐. ครูบางคนสอนวิชาที่ไม่ถนัดทำให้ไม่สามารถสอนได้ครอบคลุมตามตัวชี้วัด
๑๑. ความก้าวหน้าของบุคลากรทางการศึกษามีข้อจำกัด ไม่ทัดเทียมกัน
๑๒. การบริหารจัดการในระดับเขตพื้นที่การศึกษายังไม่ชัดเจน
๑๓. เงินอุดหนุนรายหัวน้อยไม่เพียงพอต่อการบริหารจัดการของสถานศึกษา
๑๔. งบประมาณส่วนใหญ่กระจุกอยู่ที่ส่วนกลางต้องใช้ระยะเวลาในการจัดสรร
๑๕. การบริหารจัดการยุ่งยาก ซับซ้อน ล่าช้าเนื่องจากเป็นองค์กรขนาดใหญ่
๑๖. ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาขาดความรู้ ความเข้าใจ การปฏิรูปการศึกษา และขาดการมองปัญหาการศึกษาอย่างเชื่อมโยงกับเรื่องอื่นในสังคมอย่างเป็นระบบ

โอกาส

๑. รัฐบาลมีนโยบายการปฏิรูปการศึกษาอย่างชัดเจน
๒. ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการสื่อสารมีความทันสมัยมากขึ้น ใช้เป็นสื่อในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างหลากหลาย รวดเร็ว
๓. การขยายตัวด้านเศรษฐกิจอาเซียนส่งผลต่อโอกาสทางการศึกษาด้านอาชีพของผู้เรียนมากขึ้น
๔. มีกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และรองรับการให้โอกาสทางการศึกษากับประชากรวัยเรียนทุกคน
๕. การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของทุกภาคส่วน
๖. ภาครัฐให้ความสำคัญ และสนับสนุนในการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เช่น นโยบายเรียนฟรี ๑๕ ปี โครงการกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา โครงการนักเรียนพักนอน โครงการอาหารกลางวัน ส่งผลให้ผู้ปกครองส่งบุตรหลานเข้ารับการศึกษามากขึ้น
๗. มีการใช้เครือข่ายในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อขับเคลื่อนนโยบาย ทั้งภาครัฐและเอกชน
๘. มีระบบธรรมาภิบาลที่โดดเด่นในระดับสากล
๙. มีช่องทางรับฟังความคิดเห็นที่กว้างและลึก
๑๐. การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ มีทิศทางในการส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารและจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนอย่างแท้จริง
๑๑. เป็นองค์กรหลักในการพัฒนาเด็กและเยาวชนของชาติ ให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ
๑๒. หน่วยงานภาครัฐและเอกชนให้ความสำคัญต่อการศึกษาและร่วมในการพัฒนาการศึกษามากขึ้น
๑๓. นโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความถนัดและความสนใจ นักเรียนมีความสุขในการเรียนส่งผลให้มีการพัฒนาการศึกษาไปในทางที่ดี
๑๔. กระแสสังคมและนโยบายของรัฐที่ให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมไทย ซึ่งเป็นภารกิจของสถานศึกษา ส่งผลให้มีความร่วมมือระหว่างท้องถิ่นมากขึ้น

อุปสรรค

๑. นโยบายการจัดการศึกษาเปลี่ยนแปลงบ่อยมาก
๒. การปรับปรุงระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ส่วนมากมาจากผู้มีอำนาจ
๓. โครงสร้างของประชากรลดลงอย่างต่อเนื่องในอีก ๑๐-๑๕ ปีข้างหน้า
๔. การผลิตครูแต่ละสาขาไม่สอดคล้องกับความต้องการ
๕. ระบบ ICT ยังไม่ครอบคลุมสถานศึกษาทุกแห่ง
๖. สภาวะทางเศรษฐกิจ ค่าครองชีพของประชาชนสูงขึ้น ส่งผลให้ผู้ปกครองสนับสนุนลูกหลานได้ไม่เต็มความสามารถ
๗. การเคลื่อนย้ายของประชากร/แรงงาน และการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของแต่ละท้องถิ่นไม่เท่าเทียมกัน
๘. ผู้ปกครอง ชุมชน ขาดความเข้าใจในการมีส่วนร่วมการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก
๙. บุคลากรขาดความรู้ด้านการทำวิจัยและการนำผลงานไปใช้
๑๐. ระบบอุปถัมภ์ เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาคน พัฒนางาน
๑๑. การตรวจสอบ ควบคุมดูแลผลสำเร็จค่อนข้างยุ่งยาก เนื่องจากมีปัจจัยอื่นที่ควบคุมไม่ได้ เช่น ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครองนักเรียน, ปัญหาทางข้อกำหนดสภาพสังคม ทำให้เด็กและเยาวชนพัฒนาการเรียนรู้ได้ไม่เต็มตามศักยภาพ
๑๒. ขาดการตระหนักถึงความสำคัญการเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กเล็กอย่างมีคุณภาพ ทั้งที่การศึกษาวัยนี้สำคัญที่สุด เพราะสมองเด็กเล็กพัฒนามากที่สุด และเป็นการวางรากฐานที่จะช่วยให้เด็กในช่วงอายุต่อ ๆ ไปเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น
๑๓. เด็กในวัยเรียนอายุ ๖-๑๔ ปี ยังไม่สามารถเข้าเรียนการศึกษาภาคบังคับได้ครบทุกคน ซึ่งสาเหตุแรก เนื่องจากผู้ปกครองบางคนละเลยไม่ส่งบุตรหลานเข้าเรียน และไม่มี การติดตามว่าเป็นเรื่องที่ทำผิดกฎหมายที่ว่าพ่อแม่ต้องส่งเด็กทุกคนให้เรียนการศึกษาภาคบังคับในฐานะพลเมืองของรัฐ
๑๔. ปัญหาทางเศรษฐกิจ การย้ายตามครอบครัวไปประกอบอาชีพอื่น ทำให้ยังมีนักเรียนบางส่วนออกกลางคันไม่สามารถเข้าเรียนในโรงเรียนได้

๑๕. การส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ยังดำเนินการได้ไม่มากเท่าที่ควร ไม่มีการสำรวจจำนวนเด็กที่มีความต้องการพิเศษอย่างแท้จริง
๑๖. ปัญหาด้านสังคม อดายมุข ยาเสพติด สื่อที่ไม่สร้างสรรค์
๑๗. ปัจจัยภายนอกเข้ามาแทรกแซงในการบริหารงานบุคคลของหน่วยงาน

ภาคผนวก ง

คณะทำงาน

คณะกรรมการจัดทำนโยบาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑

ที่ปรึกษา

นายการุณ สกุลประดิษฐ์

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คณะกรรมการ

๑. นายอำนาจ วิทยานุกูล ประธานคณะกรรมการ
ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๒. นายสุรศักดิ์ อินศรีไกร รองประธานคณะกรรมการ
ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๓. นายปรามิทธิ์ แก้วสุข คณะทำงาน
ผู้ทรงคุณวุฒิ
๔. ผู้แทนสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ คณะทำงาน
๕. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา คณะทำงาน
๖. นายชล่ำ อรรถธรรม คณะทำงาน
ผู้อำนวยการสำนักติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๗. นายสุวิทย์ มุกดาภิรมย์ คณะทำงาน
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต ๒
๘. นายปริญญา ธรรมเสนา คณะทำงาน
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
กรุงเทพมหานคร
๙. นางกัลยา มาลัย คณะทำงาน
รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง
๑๐. นายมณฑล ไตรรัตน์สิงห์กุล คณะทำงาน
ข้าราชการบำนาญ

๑๑. นางสาวจันทร์ฉาย ยมสูงเนิน คณะทำงาน
ข้าราชการบำนาญ
๑๒. นางวัชรภรณ์ จิตรอนุกุล คณะทำงาน
ข้าราชการบำนาญ
๑๓. นางสาวสุขเกษม ทักชินสัมพันธ์ คณะทำงาน
ข้าราชการบำนาญ
๑๔. นายศรายุทธ ธิศรีชัย คณะทำงาน
ผู้อำนวยการโรงเรียนราชนิกูล ๒
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๐
๑๕. นายปรียวิศว์ คงผดุง คณะทำงาน
ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านแพงศรี
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต ๑
๑๖. นายประกอบ ทองคำ คณะทำงาน
ผู้อำนวยการกลุ่มนโยบายและแผน
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต ๑
๑๗. นายพงกะพรรณ ตะกลมทอง คณะทำงาน
ผู้อำนวยการกลุ่มนโยบายและแผน
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต ๑
๑๘. นางพรพิมล ชินภักดี คณะทำงาน
ผู้อำนวยการกลุ่มนโยบายและแผน
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๐
๑๙. นางวิลาวลัย ทองแย้ม คณะทำงาน
ผู้อำนวยการกลุ่มนโยบายและแผน
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต ๑
๒๐. นางสาวสุนิตย์ ดีประหลาด คณะทำงาน
ผู้อำนวยการกลุ่มนโยบายและแผน
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต ๑

๒๑. นายธีรศักดิ์ สืบสุติน คณะทำงาน
ผู้อำนวยการกลุ่มนโยบายและแผน
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต ๓
๒๒. นางสาวริณี ต้นวงศ์ คณะทำงาน
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต ๓
๒๓. นายณรงค์ พันหนูเทียน คณะทำงาน
ผู้อำนวยการกลุ่มนโยบายและแผน
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต ๒
๒๔. นางจิรวดี ออย่าลืมญาติ คณะทำงาน
ผู้อำนวยการกลุ่มอำนวยการ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต ๑
๒๕. นายนริศว์ บรรารมภ์ คณะทำงาน
ผู้อำนวยการกลุ่มวิจัยเชิงประเมินและสารสนเทศ
สำนักติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๒๖. นางสาวอนงค์ ผดุงชีวิต คณะทำงาน
ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา
สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
๒๗. นางสาวนิจสุตา อภินันทาภรณ์ คณะทำงาน
ผู้อำนวยการสถาบันภาษาไทย
สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
๒๘. นายฉัตรชัย แก้วจันทา คณะทำงาน
ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารจัดการ
สำนักพัฒนาการศึกษาเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้

๒๙. นายพิทักษ์ โสตถยาคม
นักวิชาการศึกษาคำนาฏการพิเศษ
สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา
คณะทำงาน
๓๐. ผู้แทนสำนักพัฒนากิจกรรมนักเรียน
คณะทำงาน
๓๑. ผู้แทนกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร
คณะทำงาน
๓๒. ผู้แทนสถาบันภาษาอังกฤษ
คณะทำงาน
๓๓. ผู้แทนสำนักติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
คณะทำงาน
๓๔. นางสาวลิลิน ทรงผาสุก
ผู้อำนวยการกลุ่มงบประมาณ ๑
สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน
คณะทำงาน
๓๕. นางสาวสุกัญญา ว่องปรัชญา
ผู้อำนวยการกลุ่มงบประมาณ ๒
สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน
คณะทำงาน
๓๖. นายสุรินทร์ สว่างอารมณ์
ผู้อำนวยการกลุ่มงบประมาณ ๓
สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน
คณะทำงาน
๓๗. นายกิตติ สุทธิจิตไพศาล
ผู้อำนวยการกลุ่มแผนงานและโครงการ
สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน
คณะทำงาน
๓๘. นางนงคันุช โอวาทชัยพงศ์
ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา
สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน
คณะทำงาน
๓๙. นางสาวเสริมสุข ธรรมกิจไพโรจน์
ผู้อำนวยการกลุ่มสารสนเทศ
สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน
คณะทำงาน

๔๐. นางจรรุภา สังขารมย์ คณะทำงาน
 นักประชาสัมพันธ์ชำนาญการพิเศษ
 สำนักอำนวยการ
๔๑. นายบรรจง ตั้งคำ คณะทำงาน
 เจ้าพนักงานโสตทัศนศึกษาชำนาญงาน
 สำนักอำนวยการ
๔๒. นางเพ็ญศรี วิลาวรรณ คณะทำงาน
 นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ และเลขานุการ
 สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๔๓. นางสาวเพ็ญสุภา ชัยโชติกุลชัย คณะทำงาน
 นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ และผู้ช่วยเลขานุการ
 สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๔๔. นายวิโรจน์ ฐานมาศ คณะทำงาน
 นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ และผู้ช่วยเลขานุการ
 สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๔๕. นางพงษ์พิสุทธิ์ นาคะสิงห์ คณะทำงาน
 นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ และผู้ช่วยเลขานุการ
 สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๔๖. นางสาวหทัยานันทน์ เศรษฐปราโมทย์ คณะทำงาน
 นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ และผู้ช่วยเลขานุการ
 สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๔๗. นางจรินทร์ พุ่มพวง คณะทำงาน
 เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน และผู้ช่วยเลขานุการ
 สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๔๘. นายวัชรินทร์ จะปะมกา คณะทำงาน
 พนักงานธุรการ และผู้ช่วยเลขานุการ
 สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ที่ปรึกษา

นายการุณ สกุลประดิษฐ์
นายณรงค์ แผ้วพลสง
นายสุรศักดิ์ อินศรีไกร

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน

บรรณาธิการกิจ

นางเพ็ญศรี วิลาวรรณ
นายพงษ์พิสุทธิ์ นาคะสิงห์

ผู้อำนวยการกลุ่มวิจัยและพัฒนานโยบาย
สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ออกแบบปกและรูปเล่ม

นายพงษ์พิสุทธิ์ นาคะสิงห์

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน

